

Een dansles op Meydervoor.

Vertelling door J. J. CREMER.

"Eet dan Jémie, eet dan, 't heeft buiten al half tien geslagen, en het station is een heel eind van hier."

"Ja moeder ik eet," zegt Jémie, terwijl hij een hap van zijn boterham neemt, maar ook ter zelfder tijd zijn pen in den inkt doopt en voortgaat met het copiëren van een muziekstuk dat naast hem ligt.

Half luide: "La, do, fa, si" — straks luide: "Ja ja, beste oudje — ik raak in de war."

"Maar jongen 't is om den tijd, zie-je," aarzelt de moeder op zachten toon; "dat muziekstuk kun je immers van avond wel afschrijven; eet dan eerst, want zie, vóór zessen krijg je maar weinig."

"Do kruis, — 't is aanstonds klaar — fa, fa, — tijd genoeg..." prevelt Jémie met vollen mond, terwijl hij de noten en staarten met bijzondere vlugheid op het papier toovert.

Moeder Briekol haalt de schouders op en treedt hoofdschuddend op den stoel toe, over welks leuning de zwarte rok van haar zoon gehangen is. Voor de derde maal onderzoekt zij nauwkeurig, of de inkt wel droog is waarmede zij straks verscheidene wit-achtige plekje's zocht zwart te maken. Op eenigen afstand voldoet het zeer wel. — Die rok, ach ja, het is nog de rok van haar onvergetelijken David, van David die in 't vorige jaar, na een ziekbed van vijftien maanden, is afgereisd naar betere gewesten, en haar in kommervolle omstandigheden heeft achtergelaten.

't Is waar, ze had haar Jeremias nog — dien ze bij verkorting maar Jémie noemt — en Jeremias is een verwonderlijk vlugge en vrolijke jongen. Jeremias is een jongen die zeker professor zou wezen, indien hij even als de groote lui op studie had gelegen. Maar — aan studie was niet te denken geweest, in 't geheel niet, en Jémie — die anders heele mooie en vlugge voeten had — was in het manufactuur-vak gegaan, dat is: zooveel als jongste bediende bij mijnheer Prop op de beestenmarkt. Nu was die "ambtsbetrekking" volgens Jémie's moeder, wel geen voordeelige en niet geëvenaard aan hun stand, maar hij verdiende toch één gulden in de week en later — wie wist: compagnieschap...? Jémie was zoo vlug: een goed generaal begint als rekrut.

Zooveel is zeker: toen David stierf behield ze haar lieven zoon met één gulden in de week, en ook haar achttienjarige Dora met een beeldig gezigtje, waar jufvrouw Briekol dikwijls in moederlijken trots de oogen niet van af kon houden — zoo blank, zoo rose, zoo fijn gevormd! kuiltjes, lange donkere wimpers, volle zwarte krullen! Inderdaad

de moeder heeft gelijk, Dora ziet er prachtig uit, maar ach! wat helpt het, armoë is troef, bittere armoë! Het dansen scheen in de laatste jaren uit de mode te raken, en David — die zich immer beroemd had dat hij van de Menuet af tot aan de Polka toe grondig en praktikabel onderrigt in die edele kunst gaf, David had — in plaats van zijn lessen te zien toenemen, steeds van een ingrijpend verval in de kunst gesproken, zoodat hij hoe langer zoo meer aan lager wal gekomen, met een nadeelig saldo van drie honderd en dertig gulden der kunst en aan zijn dierbaren ontvallen was.

Drie honderd en dertig gulden! Men moet wel betere oogen dan jufvrouw Briekol hebben om zulk een som te kunnen overzien. Neen, ze stond er "beschaamd voor," beschaamd! dat zei ze dikwijls. De breede ceel van den apotheker had ze sedert Davids sterven al zeker voor de twintigste maal nagerekend, doch ja, zes en dertig gulden — 't was precies! Tachtig visites van den doctor à veertig cents, dat was immers juist twee en dertig gulden, en dan, na aftrek van eenige, kleine postjes, bleef er nog — o schrikkelijke som! twee honderd en vijftig gulden aan achterstallige huishuur over.

Op dit oogenblik echter denkt de weduw van den dansmeester aan geen rekeningen of schuldeischers, neen, nu zij zich overtuigde dat de zwartgemaakte plekje's inderdaad droog zijn, nu drijft de angst dat Jeremias te laat zal komen haar nogmaals tot de ontboezeming: "Maar jongen, 't is tijd!"

"Do, mi, sol, do — staart — rust — da capo-al-segno. Zie zoo moeder, 't is al gedaan!" roept de jongen, terwijl hij vlug van zijn stoel wipt en verder, alsof hij zich, voor dat lange zitten wil schadeloos stellen — un, deux, trois — een pirouette op den linkervoet maakt, dan zijn oudje — terwijl hij met de rechterhand den laatsten brok vag zijn ontbijt neemt, met de linker om den hals vat en, no: eer hij den hap neemt, haar een kus op den mond drukt, een kus dat het klappt.

"Malle jongen!" zegt moeder Briekol, en dan, terwijl zij zich afwendt en met een traan in het oog naar den rok ziet: "Dat ik je nu 's morgens geen koffij kan geven."

"Koffij is een langzaam vergift, moeder," brabbelt de jongen, "water is frisscher, vooral nu met die warmte!"

Zie zoo dat is de laatste slok; het afgeschreven muziekstuk ineen gerold; de armen in de mouwen van den rok gestoken die moeder hem helpt aantrekken: "Voorzigtig Jémie, daar kraakt wat, je goede vader was iets kleiner, voorzigtig!" den glimmenden hoed — leelijk glimmend vooral ter hoogte waar hij het hoofd drukt — op de blonde haren gezet en — Jeremias is gereed.

Waarlijk die rok staat hem best. Ook Dora, die met een zwenk haar prachtige lokken ter zij werpt en even van haar naniwerk opziet, vindt dat Jémie in dit costuum zich uitstekend goed op Meydervoor kan vertoonen. "Een klein beetje naauw en wat kort" zegt de weduw, "maar anders..."

"Best, best!" stemt de jonge dansmeester — ja, dansmeester was hij — en maakt met de punt van zijn regterschoen — lage schoenen met zwarte strikjes — den eersten ophef van het cavalier seul; verzekert zijn moeder dat hij twee kwartjes voor den spoorwagen in zijn zak heeft en ja, dat hij zich niet zal generen om de boterham op te eten die zij — zorgvuldig met papier omwikkeld — in het krakerige mackintosh overjasje gerold heeft, het laatste tot bescherming van den zwarten rok in den "vuilen" spoorwagen.

Nu is Jeremias dan heelemaal gereed. Viool en strijkstok in een rood zijden foulard gewikkeld heeft hij in de eene, den opgerolden mackintosh met zijn inhoud in de andere hand.

"Goede reis Jémie," zegt de moeder; "heb maar geen opzien tegen die groote lui, hoor je; je vader zei altijd: er zijn er een boel die op een hoogen maar toch op een lomp voet leven — geen dans in. Ga nu Jémie, 't is al zoo laat."

"Dag lieve oudje! Dag Door, dag engel van schoonheid!" — hij plakt ze beiden een zoen op de wang; moeder krijgt er nog een, terwijl ze: "Toe voort maar!" zegt. "Malle jongen," lacht de brunette en — Jémie is de deur uit.

Nu staat hij op het portaal, maar, voor dat hij zich langs den steilen trap naar beneden spoedt treedt hij haastig een zeer klein en donker vertrekje in, — 't is zijn kamertje —

neemt er snel iets weg van den vloer, bergt het almede in den krakerigen stofjas en nu — vlugge voeten zei de moeder — in een wip is hij beneden.

De klompenmaker — huisheer — crediteur — die in den winkel staat, trekt zijn gelaat in een onuitstaanbaar vriendelijken plooi, en zegt — méér met den neus dan met den mond: „Zoo'n haast m'nheer Jeremias? Drukke affaires...?” lagchend: „De dames welvarend?” Met een hagedissengezigt en zachtjes: „Overmorgen is 't één Augustus, m'nheer Jeremias... hi, hi, 't zal zoo'n vaart niet loopen, als het lieve kopje maar buigen wil... Mooi weertje, besjoer.”

Over het gelaat van den jongen dansmeester, dat straks zoo blij stond, heeft zich een donkere wolk verspreid. Hij werd daar eensklaps aan heel wat naarheid herinnerd! Zal hij beleefd of brutaal zijn. Met vlammeende oogen: „Mijnheer van Kurken...!” terstond daarna, terwijl zijn blik meer bepaald de klompen ontmoet, die regts en links zijn opgestapeld: „Goeje morgen van Kurken...,” — en de winkeldeur valt klingelend achter den dansmeester toe.

De vrolijke trek is op Jeremias's aangezigt terug gekomen nu hij zich haastig en met een lustigen tred door de weinig bevolkte straten van zijn vaderstadje naar buiten spoedt. Hij heeft zich ten taak gesteld, om den kuil te dempen — om zijn lieve moeder uit haar benarde omstandigheden te redden — om fortuin te maken aan den arm van vaders geliefde, naar een beetje ontrouwe Terpsichore. (1) 't Is waar, hij heeft maar weinig sympathie voor die springende muse, doch stt. hij is wel gedwongen haar cavalier en zelfs haar gehoorzame dienaar te zijn. Vooruit Jeremias en wees tevreden. De hoogte die vader op zijn dertigjarige loop- of huppelbaan niet naderen kon, die hoogte mogt hij al aanstonds bereiken.

Goeije Truitje met je verschrikte blaauwe oogjes, met je eigenaardig hoog roode gespikkelde kleur, met je geel rosse haren, met je zeer grooten mond en je dikke lippen, met je spelden- en naaldenkussen ter plaatse van je boezem en je doorpikten wijsvinger van je linkerhand, — goeije Truitje, dat heeft hij aan jou te danken. Toen er nieuwe bewoners op de huizinge Meydervoort — een uur buiten het stadje Wilderveen — zijn gekomen, toen heb je daar aan de gordijnen helpen naaijen en toen heb je gehoord dat de jonge freule een heele boel lessen moest hebben; daar zouden meesters komen, heel dure meesters uit de groote stad verder af; maar goeije Truitje toen heb je je ouwen winkelgezel van mijnheer Prop op de beestenmarkt niet vergeten; als coelico zoo rood en met ontzettend verschrikte oogjes heb je toen de opmerking gewaagd, dat er te Wilderveen een heel knappe jonge dansmeester was; een heel knappe! Wie weet hoe het keukenpersoneel op Meydervoort je later over die woorden in de maling heeft genomen. Jawel hij kende alle nieuwe dansen, ook de Mazurka, de Varsoviene, ja juist, allemaal. Bravo Truitje! dat was regt aardig van je; ja meer, er behoorde moed toe, maar ook, je moed is beloond geworden; de dikke Mevrouw heeft je gezegd, dat die dansmeester dan over veertien dagen maar eens komen moest; ze gaven twee gulden vijftig voor de les, „want zie,” had de dikke Mevrouw er bij gevoegd: „dat komt er voor ons niet op aan.” Jongens Truitje, dat was een aardige boodschap voor je, en Jeremias was er bijna toe gekomen, om je zonder complimenten een zoen op je eenigzins dikke vuurroode lippen te drukken; iets — waaraan hij nooit te voren gedacht had. Echter, het bleef bij een hartelijken handdruk, maar die handdruk heeft je toch plezier gedaan — nietwaar — heel veel plezier? En dat Jeremias nu sinds dien tijd zoo bijzonder vriendelijk is geworden en je zoo gaarne van dienst is, ja dat doet je toch ook plezier. Zie, Truitje heeft uit aardigheid in haar vrije uren en vooral zondags zoo'n beetje op het oude klavier in vaders huis leeren trommelen, en ja, nu is Jémie weér zoo goed geweest om een muziekstukje voor haar over te schrijven.

Hé! het kan er je soms zoo wonderlijk van kloppen een beetje lager dan ter plaatse van je linker speldenkussen, nietwaar Truitje?

Mijnheer Prop doet in manufacturen zoo als gezegd is. Truitje staat achter de toonbank bij 't winkelraam; meet blaauw tarlatan voor een burgerjufvrouw, die zegt: „Zoo goed as lint jufvrouw.”

„Och ja 't voldoet zoo goed as lint jufvrouw,” verzekert Truitje, „mooi weertje van daag, warm weertje.”

„Dat kun je de jufvrouw wel aanzien,” zegt de burgerjufvrouw, en geen wonder. — de eerste had door 't winkelraam heen naar buiten gekeken... daar kwam ie... „Wat blief..?” — „Niemendal,” zegt de burgerjufvrouw en als ze haar kwartje voor de tarlatan op de toonbank legt en met een: „Zie je?” den winkel verlaat, dan ziet ze tevens hoe de nieuwbakken dansmeester Briekol haastig naar binnen komt, en hoe de oogjes van jufvrouw Truitje flikkeren alsof ze den winkel in brand zag.

„Gemorgen Lippie,” zegt Briekol vrolijk en als hij het meisje bij dien vreemden naam noemt, dan klinkt haar dit geenszins als een scheldnaam in de ooren, maar als iets vertrouwelijks, als iets uit de kinder- de school- de winkeljaren: „Morgen Jeremias!” antwoordt ze met het hoofd achter de toonbank, omdat ze de tarlatan moet oprapen die toevallig op den grond viel.

„Lippie dat gaat naar Meydervoort toe,” zegt de jongen, „hier is je muziek, en, als je nu de complimenten of iets anders aan je voornamen relaties hebt over te brengen, dan ben ik je dienaar.”

„Wel Jeremias, al overgeschreven!” zegt het meisje, „'t is heus te vrindelijk; maar, het stuk zal toch te moeilijk voor me wezen — zou 't niet? Er zijn twee snaren gesprongen. Gruus hoe netjes geschreven. Je bent waarlijk te goed.”

„Dat is een familie-kwaal Truitje,” zegt Jeremias, „althans van m'n moeders kant, en, alles wel beschouwd,

dan begin ik nu te gelooven, dat moeder gelijk had toen ze zei dat jou gezigt, Truitje, haar zoo schrikkelijk aan grootvader Kluiif herinnerde; 'k heb het plezier niet gehad van dien braven veteraan te kennen, maar zooveel is zeker, dat jij het extract der Kluiifs goedheid in pacht hebt en zooveel is óók zeker, dat ik je nóg eens hartelijk wil bedanken.”

„Och Jeremias,” zegt Truitje, erg gespikkeld terwijl haar oogjes geheel onzichtbaar zijn, „als je dat nu weér doet, dan zal ik waarlijk boos op je worden.”

„Dat won ik voorgeen geld van de wereld,” herneemt Jeremias haastig, „en daarom doe ik het niet ééns, maar nog honderd duizend maal; zie Truitje, nu ik deze les heb, nu zou ik bijna plezier in mijn vak gaan krijgen; 't is de weg tot fortuin en jij bent nu de persoon die mij op dien weg hebt gebragt.”

— „Als dat eens waar was Jémie.”

— „Zonder twijfel. De groote buitenplanten in den om-trek, die vader onbarmhartig miskenden, zetten binnenkort allemaal hun deuren voor Jeremias open: lessen, danspartijtjes, bals. Monsieur Briekol hier en monsieur Briekol daar. Zoo'n klein beetje Parlez-vous Français d'erbij: comment vous portez-vous, ici mademoiselle,” luider: „en avant deux, balancez, tour de main, la chène de dame, demi queue de chat,” nog luider: „demi chène en place. Wat bliefje!”

— „Stil Jeremias, mijnheer Prop zal het hooren.”

(1) De danslievende dochter van Jupiter en Mnemosyne.

„Te deksel!" zegt de dansmeester, terwijl hij met kluchtig gebaar de schouders tot aan de ooren optrekt, en dan — terwijl hij den blik in het rond werpt, heel zachtjes: „t Is hier toch saai in den winkel."

Truitje verschrikt: „Och! vin je dat Jémie?"

„En de el een naar instrument," herneemt de dansmeester."

„t Is nu al anderhalf jaar dat je weg bent," zegt het meisje, „t werd er niet vrolijker door."

— „Niet Lippie?"

Truitje's wangen vertoonen een buitengewoon rood en haar isabelkleurige wimpers overschaduwden heel wat verschrikking. Ze is toch leelijk! denkt Jeremias.

„Och weet je," herneemt Truitje na een oogenblik van stilte; „toen jij nog hier waart Jémie, toen moesten we dikwijls eens lagchen...."

„Met die boerin, die zei dat haar keujes de pips hadden...?" valt de jongen in.

„Juist!" lacht Truitje, „en die jij den raad gaaf om ze één voor één in 't rooije baai gewikkeld op de vuurplaat te leggen."

„Ja, ja, ze zou er eerst met haar man over spreken," giert de jongen, „en hoeveel de baai dan het naaste was."

Truitje lacht om te stikken.

Zóó lagchend, heeft Truitje toch een vreeselijken mond! denkt Jeremias weder, waarlijk het gaapt tot bij baren hals.

Weinige oogenblikken later, als de jongelieden zich nog een paar grappen hebben herinnerd, dan zegt Jeremias, die toch méér tijd scheen te hebben dan zijn moeder gemeend heeft, dat hij nu zijn reis eens zal voortzetten, maar vraagt nog met bedenkelijk knipoogen terwijl hij op Truitjes ringvinger wijst: „Hoe, Lippie, een vrijer...?" Truitjes oogen glinsteren ijselijk verschrikt.

„Ik, Jeremias, Ik...? gruns, hemel, hoe kom je d'r aan...?" zegt ze met droevig gestotter, „dit ringetje meen je...? och weet-je, ik kreeg het van vader op m'n jaardag — 't is er nog een beetje van m'n lieve moeder; zij droeg het bij haar sterven, Jémie, en o ik heb er zoo'n zwak op."

In de kleine verschrikte oogen van het meisje blinken nu een paar tranen. De vraag van Jeremias en het antwoord dat ze er op geven moest, hadden haar het harte week gemaakt. Het smart den jongen dat hij, terwijl hij schertsen wilde, een zoo droevige snaar had getroffen:

— „Je moeder was een brave vrouw, Truitje."

„Och ja, dat was ze," herneemt het meisje, „en van jou hield zij óók veel, Jeremias. Ja, dat deed ze."

„Jij lijkt toch erg op je moeder," zegt de jongen weder, nadat hij het meisje meer bepaald heeft aangezien.

„Och vin-je?" zegt Truitje, terwijl 'er weér een zonneschijntje rondom haar breede lippen speelt. „Dát doet me plezier, Jeremias."

Het doet haar plezier. Het doet hem eigenlijk geen plezier, dat wil zeggen voor 't meisje, want zie, je kunt even als Truitjes moeder was, heel braaf maar tevens ontzettend leelijk zijn. Waarlijk, hoe meer hij haar naauwkeurig beziet, hoe meer hij een treffende gelijkenis vindt. Vroeger, voor haar twintigste jaar moet het minder in 't ooglopend geweest zijn, maar nu... „Ja, 't was een brave vrouw!" herneemt hij als uit een droom ontwakend en weder, terwijl hij snel zijn viool en de mackintosh opneemt, die hij straks op de toonbank heeft gelegd: „Nu kindlief, ik mag mijn tijd niet verpraten, het spijt me dat ik je nu nog ten slotte zoo droevig moest maken. Maar — boos ben je niet...?"

— „Gruns Jémie, wel nee!"

Jeremias is vertrokken; Truitje ziet hem na, en verder al spoedig in een zijstraat verdwijnen. Haar vrolijkheid is ook verdwenen; zij begrijpt niet hoe ze straks zoo mal heeft kunnen lagchen — ja — hij lachte, hij Jeremias, en — dit muzikstukje heeft ie voor haar afgeschreven — — knappe jongen! Sedert den dag dat hij den winkel verliet, heeft hij weinig naar haar omgezien, da's waar, maar sedert den dag ook dat ze hem op Meydervoort als dansmeester aanbeval, is hij heel anders geworden... trotsch is hij niet, maar — nee 't is een aardige jongen!

Jeremias Briekol, wiens gang sedert zijn optreden als dansmeester, volgens het algemeen gevoelen iets wipperigs heeft gekregen, vervolgt zijn weg en treedt al spoedig de lage oude poort door, om nu — zoo als gij meent — zijn weg naar het station te vervolgen. O neen, Jeremias heeft er geen oogenblik aan gedacht om met den spoortrein te rijden, terwijl de steunpilaren zijner toekomst — de voeten — hem nog volkomen ten dienste zijn. Meydervoort ligt maar drie kwartiertjes van zijn woonplaats verwijderd. De goede moeder mogt ook vreezen dat haar Jémie te moe en te warm zoude worden — twee kwartiers voor den spoorwagen heen en terug, 't zou de rijksdaalders-les tot eene van twee gulden hebben teruggebracht; dat kon en dat mogt niet.

Nadat hij nog eenige buitenwoningen is voorbijgestapt slaat Jeremias een zeer smal paadje in dat, tusschen een beuken en doornenhaag gelegen, den straatweg met een breeden zandweg verbindt. Spoedig heeft hij den zandweg bereikt, die hem uit vroegere jaren, toen hij zoo dikwijls naar den Wilderveenschen molen ging, wel bekend is. En 't is een heerlijke weg; nu eens ryzend dan weder dalend, wordt hij voor 't grootste deel door fiksche beuken en soms ook door trottsche eiken overschaduw. Onder den eersten boom den beste legt Briekol voorzigtig zijn viool op den mosgrond neder, rolt de mackintosh los en neemt er weér uit hetgeen hij op zijn donker vertrekje er in heeft geborgen. 't Is een paar hooge schoenen. De panden van den zwarten rok een weinig naar boven gehouden, zet hij zich op den grond; de dunne dansschoenen spoedig uitgewipt, worden ze tegen de stevige riemschoenen verwisseld, de broekspijpen een weinig naar boven geslagen; straks een gekraak van belang terwijl de stofjas over den galarok wordt aangetrokken en — nu is hij gereed.

Daar wipt de dansmeester verder; de stadstorenklok zendt hem het „half elf" achterna. 't Is later dan hij gemeend heeft; — te lang opgehouden bij Truitje — goed kind! Indien hij te laat komt zal het een slechten indruk maken; 't is dan geen aanbeveling voor de hoogheid op andere buitenplaatsen. Twee gulden vijftig de les! Gedurende den zomertijd tien zulke lesjes in de week — 't zou zoo'n kleine zevenhonderd bij elkaar zijn.... Jeremias lacht. — „Ha! mijnheer Vief, al heb je mijn goeie vader met je valsche kuit van de baan geflikkerd; de zoon zal het blaadje eens omkeeren. Wat zal moeder een leventje krijgen en Door-zus!

— Knevels laten staan. Die ellendige van Kurken zal het voelen; zijn kamers leeg, onverhuurd! — *Waarom* geen knevels! Mijnheer Prop zal me uitlagchen. Laat 'm lagchen; neen, hij zal *niet* lagchen; respekt hebben, respekt voor z'n vroegeren bediende die zich in zóó korten tijd tot een zoon der kunst wist te verheffen — door zich zelf westje, door zich zelf! hei!!" De neus van Jeremias regterschoen is zoo dom geweest om aan een boomwortel te blijven haken — hêl bijna gevallen.

Terwijl een aanhoudend: kriekekraak, kriekekraak van den mackintosh het pad van den dansmeester vervrolijkt, beheerscht hem toch spoedig iets anders dan het zalige gevoel van eigenwaarde. 't Is warm; erg warm. De rok zit eng en de stofjas er over heen geeft iets benaauwends. Bij den zoogenaamden Wilderveenschen wind-korenmolen, waar Jémie met het vroeg gestorven zoontje van den onlangs overleden eigenaar zooveel genoeiglijke uren mogt doorbrengen, heeft hij het straks gevolgde overschaduwde pad voor een zijweg moeten verlaten en het lage akkermaalshout aan beide kanten beschut hem niet voor de brandende stralen der middagzon. Geen windje verfrischt het luchtruim; 't is warm, ijselijk warm, en die zwermen van

kleine vliegjes vervelen den wandelaar geweldig. Wat baat het of er een van die duizenden zoo nu en dan den dood in zijn oogen vindt; het baat niet: het bijt maar. Met de warmte die hem zoo vreeselijk drukt, begint den dansmeester nu ook nog iets anders te drukken, iets, dat hij voor dezon, en zelfs nog kort geleden in de schaduw, niet gevoeld heeft. „Heb maar geen opzien tegen die groote lui,” heeft moeder gezegd. Opzien, lieve hemel, waarom? is hij die les geeft niet de meerdere van hem of haar die ze ontvangt. Ja, wel zeker! men zou eerbied voor den jongeling hebben, die eigenlijk zich zelf heeft gevormd, men zou..... doch, hoe meer hij den boschrand nadert waarachter het genoemde landhuis — in de wandeling het kasteel — zich verschuilt, hoe meer hem ook dat andere „iets” de borst gaat beklemmen, het „iets” dat verademing zoekt in de denkbeeldige aanspraak:

„Hoe vaart UEdede, Mijnheer de baron — altijd wél geweest; eenige lessen beschikbaar; om u te dienen. Lieve plaats Mijnheer de baron. Met den spoorwagen gekomen? Jawel, wat vroeg; een beetje rondgewandeld.”

Bah! zou ie zóó durven liegen...?

„Weet u, niet met den spoorwagen gekomen; lieve wandeling; dooije gemak; beeldig weertje... Bonjour Mevrouw de baronnes; is dat uw allerliefste freuletje....? Hoe gaat het charmante kleine? vooral een beetje regtop. Ziet u zóó — voetjes buitenwaarts.”

Phu! die beroerde mug! en als de dansmeester het diertje in zijn oog verplettert en straks met veel moeite er weer uit heeft gewreven, dan wordt de beklemdheid nog sterker: zóó te spreken zal toch niet lukken, en — hij heeft de harst voor zijn strijkstok vergeten, en hij krijgt blaren aan de voeten van den ongewonen loop in het brandende zand; hij heeft geen honger en waar zal ie de boterham laten en de bestoven schoenen en dien mallen kraakjas...? ha, ginds in de greppel die het landgoed Meydervoort bepaalt, dáár bij dien jagtpaal; het struikgewas zal een en ander verbergen tot dat hij terugkomt en dan — geen kinderachtige vrees meer, de warme togt dien hij maakt is immers de weg tot fortuin!

Omstreeks tien minuten later stapt Jeremias Briekol in den zwarten rok, met zijn viool in den rooden foulard onder den arm en de lage schoenen met strikken aan de voeten, het kolossale hek van Meydervoort binnen. In de greppel heeft hij zich zoo veel hij kon van zweet en stof ontdaan; de beklemdheid is voor 't grootste deel geweken en — moedig gaat hij het rijpad op, dat hem langs breede gazons met perken van geraniums, rozen en foksia's naar de huizing voert.

„Wie drommel komt dáár aan?” denkt een zwarte krulbol van omstreeks een en twintig jaren, terwijl hij voor een hoog opgeschoven venster der bovenverdieping gezeten, het dolce far niente geniet. „'t Zal een kleermaker zijn, met z'n pak onder den arm”; wat wipt ie komiek. O hemel, wat kijkt ie benaauwd naar Juno. Vervoerd dat is kluchtig, hij blijft op een eerbiedigen afstand. Ha! hij trekt precies een gezigt alsof ie zeggen wil, dat ie heel goeije vrienden met 'm is. Pas op, hij is tot de laagheid in staat om z'n hoed voor 'm af te nemen. Kijk, kijk daar wipt ie voorbij.”

Juno, de groote kettinghond die eerst den vreemde heeft tegengebromd om straks een aanval op zijn beenen te wagen, hij neemt met groot misbaar den verradelijken sprong — doch te laat — Jémie is reeds voorbij en Juno bromt aan den ketting, die hem krachtig terughoudt.

De dansmeester gelukkig aan het gevaar ontkomen, is onder de breede met kamperfoolie en klimop begroeide veranda verdwenen; een zacht schelletje klinkt door de woning; weinige minuten later berigt Jozef, in zijn geel-roode liverei aan Mevrouw, dat er de dansmeester Briekol is, en Mevrouw zegt haastig maar eenigzins verlegen. „Wel nou, laat 'm binnen.”

In het ruime vertrek dat Jeremias met zijn sierlijkste buigingen binnentreedt, heerscht een verbazende kleurenpracht. Voor de hooge vensters hangen breede rood saaijen gordijnen, opgenomen door vuurroode koorden met dito kwasten en vastgehecht aan zware vergulde péterres. De

stoelen en causeuse zijn met roode tryp, de tafels met kleeden van rood gebloemd laken, de schoorsteenmantel met rood fluweel bedekt; aan de wanden hangt een gansche collectie vergulde lijsten, waarvan de grootsten een paar spiegels omsluiten die al het purper — ofschoon eenigzins blaauwachtig — weërkaatsen, terwijl de kleine lijsten — onbereikbaar hoog — hun groen- en geel- en rooden inhoud, overbluffend schijnen uit te lagchen. Trumeaux, consoles, speelafeltjes en schoorsteenmantel dragen een vracht van hel gekleurde en hel vergulde fransche porceleinen, vaasjes, poppetjes, opgezette vogels, modérateurlampen, lustres, speeldoozen, kandelaars, bobéches en wat al verder van diergelijken maar eenigzins ter uitstalling vatbaar is. Vijf schappen binnen een stevige étagère zweogen onder een last van zilveren trekpotten, melkkannen, suikerpotten, trommeltjes, presenteerbladen en zelfs van kunstig teggen elkander opgezette vorken en lepels, een en ander verduubeld door het spiegelglas dat in het fond der étagère is aangebragt. Wanneer gij nu nog opmerkt hoe door het ruime vertrek met kwistige hand een magt van roode, blaauwe en witte anti macassers, zit- en ruggekussens, voetbankjes en wat dies meer zij gezaaid is, en hoe het Doorniks tapijt een bloemhof in zijn volle pracht beschaamd maakt, dan hebt gij een denkbeeld van het salon waarin de dansmeester staat te buigen, en van den smaak der dikke dame, die met een breikous in de hand naast een der gordijnen gezeten is.

„Kom binnen, kom maar binnen m'nheer,” roept Mevrouw van Bale met de zware stem die haar eigen is. U is zeker zooveel als de dansmeester voor m'n dochter...?”

„Jawel, Mevrouw de baronnes, om u te dienen,” buigt Jeremias, en doet een schrede voorwaarts.

„Ha! o zoo!” herneemt de dame terwijl ze bij Briekols toespraak even naar buiten heeft gezien, „uwe was mij zooveel als aangerekommandeerd door een winkeldochter van m'nheer Prop, die onze valgordijnen bezorgde en” — terwijl zij hem aanziet: „is uwe bekwaam voor uw vak?”

„Wel zeker Mevrouw de baronnes,” zegt Briekol een weinig verlegen.

„Ja” hervat de dame, „we geven ook altijd een hoog loon aan de meesters; neem plaats. M'nheer is is op de wandel om alles reis na te gaan, want me krijgen lozees; wil uwe een glaasje mallega of port, of 'n bittertje? de bitter trekken me zelfs, en M'nheer drinkt er altijd een paar glaasjes vóór 't dienee van.” Mevrouw van Bale is al pratende opgestaan, heeft uit een buffetkastje een fraai likeurkelderijtje te voorschijn gehaald, en terwijl ze het den jongen over de tafel toeschuift, zegt ze gulhartig: „Neem van je gading;” en dan met een afwijzende beweging der linkerhand, een afgewend gelaat en een opgetrokken neusvleugel: „Ik zal je bedanken.”

Maar Jeremias bedankt ook; zooveel neêrdalende goedheid van Mevrouw de... — althans van de Mevrouw in deze mooie kamer — verbaast hem, maar wáárlijk hij bedankt; hij bedankt zoowel voor bitter als voor het andere dat hij niet de eer heeft te kennen; 't is hem te warm, en opstaande: „Ten hoogste verplicht!”

Mevrouw van Bale verklaart anders van geen complimenten te houden; zij kan al spoedig de waarheid niet verzwijgen, dat ze daar nooit bij is groot gebragt. Meer ontvangt haar echter niet — gelukkig! want niets is er dat Mijnheer van Bale méér verontrust dan het denkbeeld, dat zijne dames zich verpraten en de waarheid zullen aan 't licht brengen. Nog maar vijf jaren geleden bestierde Mijnheer van Bale een eenvoudigen windkorenmolen in 't Furmerland; Mijnheer droeg destijds een graauwen meeljas; nu draagt hij zwart lakensche rokken en in 't najaar groene rokken met jagtknoopen er op. Nog altijd volgt hij instinctmatig alle windsveranderingen; hij ziet hem 't liefste in den hoek Noord-Oost ten Noorden, — geheel in tegenspraak met het meereendeel zijner natuurgenoeten — maar, 't is den heer van Bale niet kwalijk te nemen. De wind stond in dien hoek en de wiken joegen elkander dolzinnig na, toen Hent de looper hem dien grooten brief bragt. Neel Voelenberg uit Amersfoort, die voor een goeije twintig jaar als bakkersknecht naar

de Oost was getrokken, had er, hoé dat mogt de wind weten, zaken gemaakt, uitmuntende zaken! en — mogt hij al Oostersche betrekkingen hebben nagelaten, die moesten ongetwijfeld niet zoo echt zijn geweest als de neef van Bale in 't moederland. Genoeg, de Noord-Oostewind ten Noorden had den graauwen molenaar de eerste tijding van een vette en gansch onverwachte erfenis in huis geblazen. Gelukkig dat de wind kan zwijgen en dat uit dien hoek van de Purmer nooit iemand zijner kennissen naar deze streken komt, maar zijn vrouw! — weetje, zijn vrouw! en vooral zijn dochter! Casper zijn jongen, zal 't niet aan de klok hangen dat hij van zijn leven meer spek dan kalfsvleesch gegeten heeft; die jongen heeft altijd een hart voor de grootheid gehad: hij hield twee koppels paauwstaarten op den molen, was toen reeds lid van een handboogschutterij en heeft nu later op een beste kostschool heel wat geleerdheid en hooge manieren opgedaan.

Jeremias Briekol heeft zich intusschen verplicht gerekend om tot Mevrouw een woord van dank te spreken voor de eer die hem te beurt valt, om aan de jonge Fren... of Jufvrouw, zal hij maar zeggen, te mogen les geven en brengt ook al spoedig in 't midden, dat het hem aangenaam zal wezen, indien hij de danskamer mag opzoeken en er zijn leerlinge ontmoeten.

Mevrouw van Bale heeft dit oogenblik met angst te ontmoet gezien. H.E. krijgt een verbazende kleur. Nog geen half uur geleden heeft Jeannet, het weerspannige kind, ten stelligste verklaard dat zij geen dansles zou nemen; de lust ontbrak haar geheel en ook zij leerde al fratsen genoeg. Datzelfde heeft het meisje reeds vroeger gezegd en Papa van Bale heeft toegestemd dat Jeannet niet geforceerd en die meester maar moest worden afgezegd. Mevrouw echter had de zaak op haar beloop gelaten. Zie, in vroeger jaren heeft ze, als de kermis in 't land was, niet zelden voor de viedel gestaan. De Roskam en de Vergulde Zon kunnen er nog van getuigen, maar eigenlijk, dat ging op zijn Purmers. In Amsterdam waar ze 't laatst gewoond hadden, heeft van Bale geen GROOTE conversasje gewild, maar nu, zoo langzamerhand zullen zij die met de bewoners uit de nabuurschap gaan aanknoopen. 's Winters waren er veel „dans-ballen” en op zijn Purmers, dat kon niet. 't Wordt nu duidelijk

waarom Mevrouw van Bale eenigzins ontstelt, terwijl de dansmeester den wensch te kennen geeft om zijn jonge leerlinge te mogen opzoeken.

Eenige minuten later staat Briekol de dansmeester, in de afgelegen mangelkamer van het huis Meydervoort op de komst van Mevrouw van Bale te wachten. Mevrouw is hare dochter zeer dringend gaan uitnoodigen om toch — als je blijft en in 's hemels naam beneden te komen.

Inmiddels stemt Jémie zijn viool, snerpt en knarst met den strijktok over de snaren: Ach — mein lieber Augustein — Au — de quint nog iets hooger, Augustein... sjieng sjoeng!

De deur wordt geopend. Mevrouw van Bale treedt binnen en wordt gevolgd door haar dochter, wier eerste aanblik al aanstonds een zonderlingen indruk op den dansmeester maakt.

De totaal indruk was: een knappe boerendeerne in een damesjapon; een fraaije leest doch, van de heupen af: sluik snoek, sans crinoline.

Jans van den molen had wangen als pardijzen; mooie spreken kijkers en als ze lachte, dan zag je twee reijen tanden zoo blank als ivoor — koek, daar hield ze niet van. — Lachen deé ze in 't Purmerland om een haverklap, maar sinds dien middag van den Noord-Oostewind ten Noorden is dat een heele boel minder geworden en de pardijzen zijn ook zoo vast en zoo kleurig niet meer. De molenaar en zijn vrouw hebben van Jans nooit anders dan vrolijkheid en plezier gehad, maar Papa en Mama van Bale mogten aan hunne dochter, sedert haar Jeannet-wording, al heel weinig vreugde beleven. Wat er nu sijns ter tafel kwam — bah! dat lustte ze niet; van voeten afvegen — met die mooie tapijten — daar kon ze geen hoogte van krijgen. Zoo plat, zoo nàár in der expliknasjes; zoo heel anders als Casper die de kostschool waar hij geleerd had tot eer verstrekte, terwijl Jans, van twee „Mamsellen,” waar ze met „sijne, spichtige nuffen” in 't gelid had moeten zitten, zonder complimenten tot driemaal toe, naar huis was „gedrost.”

Briekol maakt een beleefde buiging.

„Goeije morgen,” zegt het meisje en als zij zich dan naar het venster keert, dan wipt zij zich regts op de smalle en tamelijk hooge vensterbank, terwijl de voet van het linkerbeen een steunpunt op den vloer zoekt.

Mevrouw van Bale geeft den dansmeester eenigzins verlegen de stellige verzekering, dat haar dochter van daag niet bijzonder voor de dansles gedisjpenoord is, en verder dat het niemendal is, en of m'nheer maar eens wijzen wou; Mama zou wel meêdoen, och ja, dat kan haar niet schelen.

Briekol weet niet regt of Mevrouw.....?

„Och, poerlegrap!” en Mevrouw lacht omdat het eigenlijk zoo mal is, en Briekol lacht omdat het heus in 't geheel niet mal is, en Jans kijkt erg zwart, omdat het kermisdansen een heele aardigheid, maar bij dag in de mangelkamer en met zoo'n vreemden spulleman te draaijen, nog gekker als gek is.

„De Jufvrouw heeft misschien een beetje hoofdpijn...?” vischt Briekol niet zonder eenige belangstelling, terwijl hij, verlegen op welke wijze met zijn zwaarwigtige leerlinge te beginnen, nogmaals met het: Ach! mein lieber Augustein, de stemming der viool beproefd en nog eens het Ach! strijkt, het ACH! met point d'orgue.

Mevrouw wijst den dansmeester een toestemmend knikje toewerpen, toen Jans — wij kunnen haar onmogelijk Jeannette noemen — luide bescheid geeft: „Nee, niks geen hoofdpijn.”

Dat verheugt Jeremias en — als hij dan maar zoo vrij mag wezen om Mevrouw „en place” te verzoeken, niet waar, bij wijze van exempel aan de Jufvrouw? Hij strijkt de eerste noten van een marsch.

De zwaarlijvige ex-molenaarsche staat an plaas: „Jeannette zul je nu kijken?” Zij — Mevrouw van Bale — weet er zoo'n beetje van, hoor-je: de japons-rok wordt met zijn onderhoorigheden aan weerskanten door stevige handen een weinig naar boven geligt; de zichtbaar geworden tamelijk lompe voeten en uitstekende enkels in stoffen laarsjes gevat, vertoonen zich inderdaad in een verrassend „en place”: hakken aangesloten, toonen buitenwaarts, precies als een geoefend schutter die in 't gelid staat.

De dansles begint: Mevrouw moet den regtervoet oplichten en zóó, met de punt naar beneden, een weinige verder weer nederzetten, dán den linkervoet precies hetzelfde — de eene óp, de andere neér.

„Een! twee, drie! vier, Juist! zoo, Juist! zoo, links, rechts, een! twee, drie! vier.”

Terwijl Jeremias geheel en al vervuld met zijne kunst, nu eens met de handen waarin hij viool en strijktok houdt de maat verduidelijkt, en schuine passen makend gedurig lijf buigend en hoofdknikkend der dame den weg wijst, of dan weder die maat met weinig vloeiende noten op zijne viool aangeeft, stapt Mevrouw — steeds meer getrouseerd waarop de dansmeester geen aanmerking durft maken — plegtstatig voorwaarts.

Die man zwadronceert alsof hij moeder betooveren wil; denkt de dochter.

„Op! neer, drie! vier.” roept de dansmeester. Mooi! zoo. Juist! zoo.”

„Zie je wel Sjaane!” vorschde de moeder, terwijl ze met den rug naar het venster, aan de zij van haar magnetiseur altijd plegtstatig den mangel voorbij stapt.

„Nee!” roept het meisje, en kijkt naar buiten.

Al stappend vindt Mevrouw zulks jammer; zij doet het immers alleen om haar dochter, en weder: „Maar kijk dan!” Jans bedankt voor de gekheid; in elk geval begrijpt ze niet hoe dat loopen nu dansen moet verbeelden! bovendien iets anders houdt haar bezig: In 't vensterkozijn heeft zij een kleine spinnenweb ontdekt, waar juist een vliegje in is gevlogen: „Dom ding, wat doe je d'r in!” prevelt ze bij zich zelve, „dat webje glom zoo mooi, hé. Je hoort er niet t'huis, man; 't is de gevangenis voor je; wacht, ik zal er je uit helpen.”

Jans verlost zeer voorzigtig het kleine dier uit het fraai gesponnen striknet der spin. Mevrouw, die de voeten hoe langer zoo sierlijker uitwerpt en daarvoor den meesten lof van den dansmeester inoogst, vraagt bescheiden, wat dit nu eigenlijk voor een dans is. Jeremias aarzelt niet om te verzekeren, dat deze eerste exercice inderdaad de Polonaise genoemd wordt.

„Och kom, een Polonaise! dat is zeer gemakkelijk,” zegt de dame. „En is dát nu een groote lui's dans..?” maar eensklaps beseffend, dat ze zich leelijk verpraatte: „Ja juist, me hebben die dikwijls bijgewoond, maar zie bij ons in de Pur....” Och heere, ze was in de war.

Jans, nog altijd op de vensterbank gehurkt en met den blik naar buiten, maakt de opmerking dat vader daar ginds ook de Polonaise aan 't dansen is, want ze ziet Mijnheer van Bale langzaam den moestuin uit- en het slingerboschje instappen.

Jeremias Briekol verkeert in den zonderlingen toestand van nederlaag en triomf.

De illusie der van Balens-grootheid was geknakt. Daarentegen de afstand die hem in zijn verbeelding van de Meydervoortschen gescheiden had, was minder groot geworden en zijn vrijmoedigheid ten volle wedergekeerd. Het délicate, beminlijke freuletje, met haar blanke handjes en kleine voetjes, waar was ze gebleven! daar ginder op de vensterbank hurkte een onvriendelijk natuurkind, die de lessen der beschaving, der onontbeerlijke gracie versmaadde, maar ook — een vrouw van jaren, een vrouw van omvang, een vrouw van fortuin, in één woord Mevrouw van Bale van Meydervoort achtte het niet beneden zich om op zijne aanwijzing volgens zijn onderricht den voet te bewegen....

„Bravo Mevrouw! Op! neer, op! neer, en terwijl hij klapwiekend met zijn armen achteruit treedt en slechts oogen voor de stoffen laarsjes met de uitstekende enkels heeft, is hij, de vensterbank genaderd en bonst zoo onzacht met den rug tegen het meisje aan dat deze bijna haar evenwigt verliest en een: Lompert! niet onderdrukken kan.

Jeremias zegt: Pardon! en dat het hem waarlijk leed doet en dat hij niet hoopt de Jufvrouw te hebben zeer gedaan.

De toon waarop de rurale schoone het woordje „zeer” herhaalt, klinkt eenigzins als: ben je niet wijs?

Mevrouw van Bale meent dat Jans ook wel had kunnen zien dat me — de dansmeester en zij — er aankwamen, en zachtjes — terwijl Mevrouw voor een oogenblik haar polonaise houding vaarwel zegt — dat ze net als de notaris: verexkuseer moest zeggen.

Dát kan je begrijpen, bedanken als je getrapt wordt! Bovendien ze vond het een akelig gezigt om moeder als een kind het loopen te zien leeren; zoo als „bij ons” dát was dansen, maar dit... arrejakkas!

De moeder wil nog vermanen en Briekol het meisje herinneren dat dit slechts de eerste exercice der danskunst is, maar — met een krachtigen ruk doet Jans het schuifraam naar boven vliegen, trekt de rokken bijeen, wipt de beenen over de vensterbank en fladdert den tuin in.

In de laatste weken, sedert men de stad verliet en op het land was gekomen, had Jans geen aanstoot gegeven, maar van daag — van daag was zij onuitstaanbaar.

Mevrouw van Bale wordt vuurrood nu zij hare dochter op zulk een ongepaste manier ziet verdwijnen en zoekt daarvoor een afleiding door het inspannen harer krachten om het open gebleven venster weder dicht te trekken. Terwijl de dame tot driemaal toe een vruchteloze poging aanwendt, prevelt zij bij tusschenpoozen: „Nog zoo eenvoudig! — Over 't lood! — Niemenda! groothartig! — Te hoog opgeschoven. Beneden past het, maar boven schijnt het te knellen.”

Jeremias, die eigenlijk niet regt begreep of Mevrouw van haar dochter of wel van het raam sprak, biedt zich aan om een handje te helpen en te beproeven of hij het weerspannige raam in zijn gewonen stand terug kan brengen.

„O! met plezier.”

Het moet voor Mijnheer van Bale, die juist uit het slingerboschje aan deze zijde der huizing te voorschijn treedt, een verrassend gezigt zijn, om daarginder zijn zwaarlijvige we-

derhelft naast en met een vreemden jongman aan de knoppen van het raam der mangelkamer te zien hangen. Zonder Mijneer in zijn bespiegelingen van het wát en waarom te volgen, beschouwen wij liever den heer van Meydervoort zelve. 't Is duidelijk te zien dat Z.E. de vader van Jufvrouw Jans is. Een frisch en rond en kleurig gezicht. Zooals hij daar heen gaat, in den zwarten rok, met den witten das en de hooge boorden om den hals, met den lagen grijs vilten hoed op het hoofd en den dikken stok met zilveren knop aan de kin, kan er geen schepsel aan twifelen, dat hij een man van geboorte is; neemt men echter alleen het hoofd — waarvan de ooren nog al erg dik en rood zijn en opmerkelijk naar vorenstaande de sporen vertoonen dat ze vroeger ringetjes droegen — en denkt men zich om den hals een valendas, een graauwen jas om het stevige ligchaam en een dito pet op dat hoofd, dan bestaat er geen twijfel, dan zegt men: Hoe vaar je van Bale...? braaf koorn aan den molen...? Stevige wind! Goetje morgen!

Op hetzelfde oogenblik dat Mevrouw van Bale met schrik haar echtgenoot bespeurt, verdubbelt Jeremias zijne krachten; het raam schiet los; zakt met geweld naar beneden, en geeft aan de dame die daarop geenszins verdacht was, zulk een schok, dat H.E. zeker op den harden vloer zou zijn terecht gekomen indien zij niet tegen Jémie ware aangevallen. De dansmeester, die zeker niet gedroomd heeft, dat hij bij zijn eerste les de dochter van „t kasteel” door het venster verjagen en de moeder in zijn armen zou vangen, haast zich om Mevrouw van Bale aan zich zelve weder te geven, terwijl hij zich verder over zijn „hulp” verontschuldigt en beweert dat de ruk wel wat sterk was, maar zich tevens verheugt dat Mevrouw, nietwaar, zonder ietsel gebleven en het raam toch weér in zijn gewone voeg is teruggebragt.

Gelukkig is Mijneer van Bale niemendal jaloersch — allemaal wereldsche gekheid! — want ook het oogenblik toen zijn gade in Jémie's armen zonk, is hem niet ontgaan. Neen, de heer van Meydervoort heeft de scène gezien en alle deftigheid vergetend, heeft hij gelagchen dat hij schudde, gelagchen dat zijn ooren er van op bersten stonden.

Mijneer van Bale veegt zich nog de tranen die hij lachte van de blozende wang, nu hij de mangelkamer binnentreedt: „Wel Suze, wat voert u hier uit,” zegt hij zoo deftig als hem mogelijk is, „U heeft daar een aardige val gemaakt,” op Jeremias wijzend: „Wie is die meneer?”

Mevrouw geeft de noodige opheldering en als zij gezegd heeft, dat die de dansmeester is, dan kijkt de heer van Meydervoort wel uiterst verbaasd, maar is toch zoo beleefd om goedig knikkend: Dag vrindschap, te zeggen, hetgeen Jeremias met een diepe buiging beantwoordt.

„Suse, de tuinman heeft twee miljoenen in de bak, u zal er aan denken voor het nadessert,” herneemt de heer van Meydervoort in alle deftigheid en weder tot Briekol: „Wel man, verdien jij de kost met dansen?”

Jeremias beantwoordt die vraag toestemmend, en prevelt iets van dank voor het vertrouwen.

„Je hebt niemendal te danken,” is van Bales antwoord „want zie, ik heb je in 't geheel niet verwacht. Niet dat we om de kosten malen, daar niet van, maar de Jufvrouw komt volleerd van de school en heeft er geen zin in.”

Mevrouw van Bale acht het noodzakelijk om hare verbouwing tegenover den dansmeester te redden, en slaagt er met eenige kleine dranjierijen gemakkelijk in, om haar echtgenoot tot de erkenning te brengen: ja, dat men in „onze stand” met alles op de hoogte moet blijven en ook — dat sprak van zelf — als er een nieuwe dans was uitgevonden. „Zóó, heb je wat nieuws, vrindschap...?” is zijn besluit terwijl hij zich deftig op een stoel zet en zijn kin op den zilveren stok-knop laat rusten en weder: „t Zal ligt niet veel raars zijn.”

Jeremias aarzelt; immers die vrouw wil iets meer dan ze „in vroegeren stand” — hij is daar zeker van — geleerd heeft; en echter er is in de kunst maar weinig vooruitgang; zijn zalige vader sprak altijd van de klassieken; dat waren de Menuets, de Walzen, Galops en deftige contradansen; Mijneer van Bale gewaagde in weerspraak met zijne vrouw met weinig ingenomenheid van dat nieuwe; welnu,

de waarheid bovenal en Jemie stemt toe, dat al wat nieuws is gekomen, verre bij het oude moet achterstaan.

„Zoo zoo,” zegt van Bale. „Ziet u wel, Suse, precies als met die vreemde talen, geen mensch die ze verstaat; als Casper met z'n Fransch en Engelsch aan den gang is, dan heb u werk om je lagchen te houwen; allemaal wereldsche gekheid!” tot Jemie met ingenomenheid: „Jij meent de Kadrieltje hé?”

— „Ja juist mijnheer van Bale.”

Van Bale staart een oogenblik met een verheerlijkte uitdrukking op het blozend gelaat naar den vloer. In zijne verbeelding is het de vloer der gelagkamer in de Roskam als 't kermis te K was. Dáár heeft hij Suse voor 't eerste ontmoet; hij heeft er naast haar gezeten op één en denzelfden stoel met z'n beijen — aangesloten! hand in hand! rooije wijn met suiker! toen hebben ze er gedanst, hij en „de meid” dat de heele troep er naar kijken moest; al z'n leven! en jaar op jaar zijn ze d'r weér geweest: „Jandorie!” roept Mijneer van Bale, en dan in verrukking, terwijl hij den linkerarm met de gesloten vuist stokstijf naar zijn wederhelft uitstrekt: „Suus! ken j'm nog van Jaapie sta stil!”

Een vuurrood overtrekt Mevrouw van Bale's gelaat.

H.E. wil — nee! o foei! en dergelijken meer zeggen, doch het stukt haar in de keel. Hoe was het mogelijk dat Gerret — Gerhardus zich zoo kon vergeten. Snel heeft zij een bestraffenden blik op van Bale geworpen, en schier gelijktijdig ziet zij naar den dansmeester, om zich te vergewissen welk een indruk die gemeene uitval van haar man op hem gemaakt heeft.

Moeder Briekol heeft regt om haar Jémie een vlugge en slimme jongen te noemen. Neen, Jeremias lacht niet, en Jeremias trekt zelfs geen spotachtig gezicht; hij kwam geheel op de hoogte. Terwijl hij zijn viool stijf tusschen de kin en het borstbeen geklemd houdt, zieg-zaagt hij een paar malen met den strijktok en dan — dan klinkt het een beetje snerpnd maar toch duidelijk door de mangelkamer:

Het is er van Jaap, het is er van Jaap,
En 't is er van Jaapie sta stil!

Neen, de blik zijner echtgenoot heeft Mijneer van Bale niet uit de gelagkamer kunnen wegtooveren. Hij is er! In verrukking ziet hij den dansmeester aan: „Jij hebt 'em! waarachtig, jij hebt 'em!” roept hij Briekol toe. Opspringend van zijn stoel trekt van Bale de broekspijpen bij den zijnaad een weinig naar boven, stemt met de viool mede:

„En wáárom zou ik stille staan...?” grijpt zijn aarzelende Suse bij een tip van haar kleed; roept luider: „Kom wijf we motten de Jaap nog eens dansen! en dan, met een geweldigen trap op den vloer: „Alló van voren af aan.”

Vier motiven maken spoedig een eind aan Mevrouw van Bales aarzeling: De dansmeester heeft niet gelagchen; de dansmeester erkent door het stukje te spelen, dat de dans niet beneden fatsoen is; van Bale is als de wind, heeft hij zijn koers bepaald dan hou j'em niet tegen, en eindelijk — was die dans een dans van de grootheid, dan zou de meester eens „een Jaap” zien vertoonen, zooals hij er vast nog nooit een beleefd had.

Nu staan de echtelieden tegenover elkander, jammer dat die lange japon Mevrouw zoo op den voet hangt, zij moet haar handen vrij houden. Sterker beweert de viool: dat het van Jaapie sta stil is. Mijneer en Mevrouw van Bale verzekeren dat mede. Daar komen de armen en voeten in beweging. Nu eens klotzen de hakken der stelsels van Mijneer van Bale tegen elkaar, dan weder beschrijven de panden van zijn rok een halven cirkel; zoo even sloeg hij den regter-hak met kracht tegen den vloer, nu weér wipt zijn linker stavel regtlijnig naar boven; de beenen der echtelieden zwaaijen links en rechts: Ik heb van z'n leven geen kwaad gedaan, hun armen en handen bevestigen dat mede. Bij het kernachtig refrein:

En 't is er van Jaap, en 't is er van Jaap,
En 't is er van Jaapie sta stil,

worden de bewegingen sterker en de sprongen stouter, ter-

wijl bij het laatste en alles beslissende: *stil*, de echtelieden daarentegen eensklaps in een treffende houding als aan den

644

ploertig-spel te doen eindigen; om zijn dwaze ouders te gelasten zich niet langer als uitgelatenen bespottelijk te maken.

grond staan genageld — een houding, die het penseel van den schilder wel waardig zou zijn.

„Wat zeg je dáárvan!” roept van Bale den dansmeester toe, nadat de pose geëindigd is en hij zich met de roksmouw de zweetdruppels van het aangezicht wischte.

Jeremias beken, dat het waarlijk de moeite waard is.

„Dat dunkt me!” roemt van Bale en weder visschend: „Hé, wat zeg je, jij bent een kenner?”

Nogmaals, Jeremias vindt het onverbeterlijk. Mevrouw glimt van zelfvoldoening.

„Jij hebt er verstand van,” verzekert de danser, haastig tast hij in den zak, haalt een blanken rijksdaalder te voorschijn; drukt dien den verbaasden Jémie in de hand, en, als hij in haast heeft verzekerd, dat hij daarop niet dood blijft, dan roept hij: „Nog eens!” en ’t krast weer en ’t danst weer:

Het is er van Jaap, het is er van Jaap,
En ’t is er van Jaapje sta stil.

Behalve het raam, waardoor de jonge Jufvrouw Jans aan de dansles ontvlugt is, heeft de mangelkamer er nog een aan de zijde van de steenen plaats die dit uitgebouwde vertrek van de stalling der huizinge scheidt. Om de onvrijheid met de passage, heeft Mevrouw des morgens de luiken van het laatste venster doen sluiten. Nogtans die luiken zijn niet hermetiesch gesloten, daar bleef een breede reet. Jozef de huisknecht in zijn rood-gele liverei, door het rumoer in de mangelkamer opmerkzaam geworden, heeft door die reet naar binnen gegluurd. „Pots sappermenten! Trijn, Ka, Willem, kom reis kijken!” en het keukenpersoneel heeft op en over elkaar het spektakel bespied en ze hebben elkander een „sust” en „stil” toegegoeheid en zijn bijna gestikt van het lagchen. Maar terzelfder tijd dreigt er een ander te stikken van kwaadheid. Casper de stamhouder der van Bale’s, de zoon die sedert den Noord-Oostewind ten Noorden, de kostschool bezocht en, zooals zijne moeder beweerde, een hart voor de hoogheid had, Casper is met zijn geweer ter mus-schenjagt naar beneden gekomen; heeft aan gene zijde der huizing een leven gehoord alsof het kermis te K. was; is haastig naar die zijde geloopt; een blik naar binnen slaande heeft hij gezien en.... allemachtig! moeten zijn ouders zich zoo vergeten! zich zoo aan de kaak stellen! hem zoo compromitteren! Wat let hem dat hij met een stevigen vuistslag op het venster tegen zulk een dolzinnigheid protesteert. Wat let hem om dien verv.... snoeshaan met zijn viool dat

zich gesmeten. Maar ’t is niet dat dansen — ’t is het herdenken van vroegeren tijd, het nog eens doorleven van gelukkige dagen die voorbij zijn, van dagen waarin ze waren die ze nog zijn, maar die ze niet meer wezen mogen. Heeft er iemand geglimlacht toen hij het echtpaar den Jaap zag vertoonen... dat mogt wel, ’t was belagchelijk — Mijnheer in zijn deftig gewaad en Mevrouw in haar robe en crinoline, maar, nu die grap voorbij is, nu gevoelen wij iets anders, iets meer, nu hooren wij van Bale uitroepen: „Suus, waar zijn die tijen!” en dan — dan staart hij een oogenblik voor zich heen: in verbeelding keert hij met Suus aan den arm, naar den molen terug en is er de knapste molenaar uit de landstreek — dat was ie — en dan, dan zit hij in de ouderlingenbank, of rookt zijn „korte endje” op den omgang van zijn torenvormige woning, terwijl hij een uitzigt geniet, een uitzigt zoo vrij als de wind!

Ik weet niet of er zich onder de zweetdruppels die Mijnheer op het aangezicht glimmen, niet een druppel van anderen oorsprong gemengd heeft, want, er ligt iets droevigs in zijn stem, nu hij langzaam herhaalt: „waar zijn ze gebleven!”

Bons! — De geel-roode liverei is met de keukenkornet uit louter plezier op de plaats aan ’t stoeyen geraakt. De laatste bonst vrij onzacht tegen het vensterluik der mangelkamer en het keukenpersoneel voor ontdekking beducht, stuift haastig uiteen. De dansmeester, die al lang gemeend heeft dat men daarachter plezier had, bewaart een rustige houding. Mevrouw wordt purper en roept: „Die meides!” Mijnheer van Bale keert door dien bons en door den uitval zijner Suse tot het volle bewustzijn der werkelijkheid terug; hij doorziet de mogelijkheid dat hij met zijn Suse door de booiën bespied, ja mogelijk is uitgelagchen; zijn verlegenheid tracht hij door het aannemen van een hoogen toon — die hem voorheen onbekend en nu nog gansch niet eigen is — te bemantelen. — De vriendschap — dansmeester — moet begrijpen, dat het een groote eer voor hem geweest is; het komt er bij Mijnheer „niet op aan” en op een paar rijksdaalders „blijft hij niet dood,” maar vooreerst had hij nu genoeg van die „wereldsche gekheid” en, knikkend met een besjoer, verlaat hij in alle deftigheid de mangelkamer, de kamer — waarin hij zich dwaas heeft vergeten. Mijnheer zal eens eventjes gaan kijken waar die weergasche booiën.....

Terwijl van Bale Jozef in het dessertkamerje aan ’t zilverpoetsen, Ka in den keuken aan ’t erwten doppen, Willem in den stal aan ’t rossen der paarden, Trijn in de eetkamer aan ’t boenen, en allen inderdaad met aan den arbeid ver-

slaaiden gezigten in hun werk vindt; terwijl Mijnheer apropos van dien bons haast tot het besluit van: *de wind!* komt — ruikt het in het salon waar de dansmeester ontvangen is en nu zijn afscheid bekamt, naar portwijn; lost Casper een zwaar schot hagel op eenige arme muschjes, die niet wisten dat de moestuin van Meydervoort speciaal tot voeding der familie van Bale en onderhoorigen bewerkt wordt, en kunt gij Jans op een afgelegen plekje in het bosch niet ver van den jagtpaal, waar Jeremias' reis-toilet ligt verborgen, met het maken van een zodenbank onledig vinden. De mouwen van haar japon heeft zij naar boven gestroopt, — flinke armen! — met de overkompleete banen van haar japon zooveel mogelijk tusschen de knieën geklemd, steekt zij met krachtige hand de zoden van heide en mos, terwijl zij nu en dan bij

eenig geritsel verschrikt de oogen in 't ronde slaat om te zien of daar ook iemand is die haar arbeid bespiedt.

Ja — in 't tuintje achter den molen heeft zij met Jochem in vroeger tijd ook zoo'n bank, maar van graszoden gemaakt. Dat was om vader op zijn jaardag te verrassen; toen moest zij dien kleinen arbeid uitbreken: 't was melken, karnen, boter maken; 't was schroben, boenen, schuren, week uit week in, en nu, nu moet ze boeken lezen en met kleur-sajet werken, bah! ze heeft er geen lust in; zie, ze mag haar eigen bed niet eens afhalen; ze wil wat uitvoeren; aan de andere zij van de plaats heeft ze ook al zoo'n bank ge-

knutseld. Vader heeft hem laatst gevonden en gezegd, dat hij precies een bank had ontdekt als „bij ons in het tuintje” en wel te wenschen, dat er ook een was met het uitzigt op den Wilderveenschen molen.

Jans heeft nog frisscher bloos dan straks in de mangelkamer — zij werkt! en als ze de zoden een voor een ter zij legt, dan denkt ze gedurig aan Jochem, aan Jochem dien ze lief had en die ook haar wel eens heeft aangekeken alsof hij haar lief had; aan Jochem die de tranen in de oogen had toen ze uit de Purmer naar dat ellendige Amsterdam gingen verhuizen, naar de stad waar ze als een klein kind bij een Fransche Mamsel van oui en non had moeten leeren en honderde fratsen meer; van manieren, en van tenez vous droit mademoiselle, en zelfs van bouche fermée als ze 's middags een lario soepje of flauwhartige rijst met een melksausje at. Ja ze denkt aan Jochem die negentien was toen zij als zestienjarige het land verliet om in de stad als een vlinder te worden opgezet. Maar eigenlijk — aan Jochem mag ze niet meer denken, neen, omdat Jochem zich te min heeft gerekend om achter het glaasje te komen en tevens voor den speldenprik heeft bedankt. Jochem — zij vernam het uit goede bron — heeft zijn hand en zijn hart aan Klaartje geschonken en is met Klaartje getrouwd. Klaartje had een wipneus — onbegrijpelijk van Jochem. Jochem hield van een mooijen neus; hij zelf had er een, een regte; de neus van dien dansmeester had wel iets van Jochem's neus, maar anders.... wat laffe voeten! lage schoenen met zwarte strikjes; voor een man — arreakkes! wat moeder ook praten zou, ze kwam niet voor den dag als die laffert nog eens moest komen.

Wat hoort ze... is 't weer een eekhoortje dat over de takken huppelt...? Neen, daar ginder ritselt iets tusschen de struiken. Met ingehouden adem en achter een zwa-

ren boomstam terug gedoken, blijft het meisje naar die zijde turen. 't Is een man. Op geen honderd pas afstand van de plaats waar zij zich bevindt, daalt hij in de greppel... bij den jagtpaal wordt hij duidelijker zichtbaar. Hij houdt er stil; kijkt in 't ronde — zij, achter den boom verscholen, ziet zijn gelaat... hij is 't — ja de man met zijn flauwe voeten. Nu zet hij zich op den grond. Zij — zich op de toonen verheffend, slaat zijn bewegingen gade en bespeurt nu duidelijk hoe hij een pak van onder het struikgewas te voorschijn haalt, zijn schoentjes uit wipt en die voor een paar stevige riemschoenen verwisselt; hoe hij zijn broekspijpen een weinig naar boven slaat; straks opgestaan, zich een stijfachtig, ongemoedaam jasje over den puntigen rok trekt; zoo na weinige seconden de andere glooijing der greppel opstapt en verder, in een schuine rigting over de heide, het pad naar den zandweg kiest.

't Is Jeremias. In zijn zak rammelen — harmoniesch geluid — drie blanke rijksdaalders, maar, in zijn hoofd is 't nog een heel ander gerammel. 't Is er een spektakel van geweld; 't is er kermis; een dikke jufvrouw slaat er op een turksche trom het welbekende: „En 't is er van Jaap,” zonder ophouden klinkt die schoone trommelodie en de mac-kintosh blaast met zijn *kriekkrak* de trombone of schuiftrompet. 't Gaat alles in het hoofd onbegrijpelijk vlug in zijn werk. Mijnheer en Mevrouw van Bale dansen met moeder, Dora, de magere mijnheer Prop, van Kurken, Truitje en nog een heele boel vreemde gezigten „een partertje langs den kant” altijd op de wijs van Jaap met de turksche trom; eensklaps springt Vief — wijlen vaders concurrent en nog de zijne — met een vreeselijken zwaai in het midden van den kring. Mijnheer Vief maakt een pirouette met den vaart van een drijftol. Nu hij stilstaat spitst hij zich op den regtertoon en breidt zijn armen uit. In een oogwenk is de menschenkring een piramide geworden, een piramide waarvan Vief het voetstuk is; boven op staat Jufvrouw van Bale met een hoogroode kleur. Van kurken grijnst; moeder en Dora zien angstig; Mijnheer en Mevrouw van Bale transpireren, de piedestal wipt vooruit — vooruit met zijn vracht en telkens tegen Jémies voeten aan; hoe snel de laatste zich wendt, hoe vlug hij ook keert en ook zwenkt, de wippende toon kwetst hem gedurig; zijn „vlugge voeten” kunnen niet uit den weg, en het bonst en bazuïnt nog van „Jaap,” en Jémie, ten einde raad, neemt de toevlugt tot zijn handen — hij slaat ze krachtig aan de piramide; met een gymnastischen schok troont hij zich op den top en.... Dat moet van dien portwijn komen, denkt de jongen, terwijl hij zich geweld doet om den dreun en de piramide uit zijn hoofd te verbannen. Die wijn was lekker, maar helaas! de dansmeester behoefde vooreerst op Meydervoort niet terug te komen — vooreerst! — vernietigde hoop! en moeder en Dora keken zoo droevig en van Kurken grijnsde en.... een vreemd geluid treft Jémies ooren. Eensklaps wendt hij zich om. Van de Meydervoortsche zijde ziet hij twee vonken vuurs op hem toeschieten; ze naderen snel en zijn hem nabij. Jémie doet een sprong achteruit; een groot zwart monster waagt met een vervaarlijken grauw een aanval op de pijlers zijner toekomst. Nogmaals wjkt Briekol terug; grijpt zijn viool in den zijden foulard — het eenige wapen dat hij zich verschaffen kan — en slaat er dolzinnig mee voor zich heen. Nu eens raakt de viool den grond en dan weder den loggen grijnzenden kop van het monster. Een gerekt en sissend tchiel! dat zich op eenigen afstand doet hooren, schijnt de bekoelde woede van het ondiër op nieuw en krachtig aan te vuren. Nogmaals waagt hij den aanval, gromt een vinnig accoord en klemt het regterbeen van den dansmeester tusschen zijn nijldige tanden. Een vreeselijke slag, die hefspeeltuig van den verwonde in spaanders doet vliegen, daalt er neêr op het linker oog van den beleediger; hij duizelt, jankend laat hij los: nóg een geweldige slag waardoor de verweerder slechts den hals van zijn viool in de hand houdt, treft den kop van het diër, en, terwijl nu Jémie kermend van de pijn en tastend naar het gekwetste been, bleek en bevend op de heide ter neêrzinkt, ziet hij, hoe Juno de zwarte kettinghond van Meydervoort, bijna met zijn snoet

op den grond en met den staart tusschen de beenen al jankend en grommend het hazenpad kiest.

Geen vijf seconden later snort een spade langs den rug van den vluggenden Juno. De persoon die haar afwierp heeft den zwarte bovendien nog een paar zeer weinig vleijende woorden naar den kop geslingerd, die hem echter even weinig leed doen als de spade het gedaan heeft.

De scène die wij beschreven, heeft slechts weinige seconden geduurd. Jans heeft den aanval gezien, maar 't was reeds te laat; zich zelve vergetend snelt zij vooruit, doet, zoo als wij zagen een krachtige en vergeefsche poging om Juno met haar werktuig te straffen, en ijlt naar de plek waar Briekol al steunende ter nederzit.

Niet waar, hij is gebeten...?

„Ach ja in het been!” zegt Jémie pijnlijk terwijl hij een verrasten blik op het meisje slaat, en, als zij die laatste woorden verneemt, dan klinken ze haar zoo droevig en veel beduidend in de ooren, en zegt ze medelijdend: „Och heer, in het been!”

't Is geen wonder dat Jeremias, bij den zonderlingen toestand waarin hij reeds vóór zijn ongeval verkeerde, nu van lieverlede geheel van zijn stuk raakt. Die boersche schoone straks zoo stroef en fors, ze beklagt hem zoo zachtmoedig: „Stakker” zegt ze, en dan weder: „Och, bloed!” en als zij vervolgens meêwarig: „Dat schaap!” prevelt dan heeft ze — niets nuffig — den toestand van het lijdende been onderzocht, en er haar linnen zakdoek ter stelping van het bloed omheen gewonden.

„Mijn viool!” zucht Briekol op droevigen toon, terwijl hij zoo bleek als een doode den doffen blik naar de stukken van vaders verbrijzeld speeltuig rigt: „Ook mijn viool!” en dan — dan is hij zich zelf niet meer meester — het moge kinderachtig zijn of niet, de tranen springen hem in de oogen. Zij rollen hem langs de wangen; hij snikt; moeder en Dora hebben geen kostwinner meer; van Kurken grijnst, o, o, wat grijnst hij!

De schoone van Meydervoort vindt den weenenden jongen met zijn stevige riemschoenen aan de voeten minder laf en flauw, dan zij straks den dansmeester vond in zijne lage schoenen met strikjes. Jans heeft gevoel voor anderen leed, wij zagen hoe zij het vliegje bevrijdde, gelijk zij wel graag uit het glimmende web waarin zij zelve gevangen is, verlost zoude zijn. Maar hoe dien stakker te helpen? Niemand ziet ze; naar Meydervoort terug loopen kan hij niet; — ha! daarginder bij een kromming van den zandweg daar ziet zij de kar van den Wilderveenschen molen te voorschijn komen. Bruin loopt langzaam, al heeft hij ook slechts een leege kar door het zand te trekken, maar toch hij nadert: „Bedaar maar stakker, die kar zal je wel meênemen,” zegt het meisje goedgehartig en dan bij zich zelve, Jochems neus, warempel zijn neus!

Het voertuig is nabij de plek gekomen waar zij wordt opgewacht. Jans heeft den voerman haar verlangen al toe-

geroepen en ten bescheid gekregen, dat die dansmeester voor zijn part tot ginder wel meê kon „varen,” verder kon hij niet gaan, want — er kwam volk voor den molen. 't Is niet waarschijnlijk dat Jans uit dit laatste begreep dat de knecht te huis moest wezen omdat men koopers voor den molen verwachtte, aangezien de eigenaar, zooals reeds ter loops werd verhaald, onlangs gestorven was.

Jeremias, die eerst nog heeft tegengestribbeld dat hij wel gaan kon, heeft ten laatste met behulp van zijn beschermster en den muldersknecht het voertuig beklommen, en er op eenige ledige meelzakken plaats genomen; de stukken van zijn viool, door het meisje bijeenverzameld, liggen in den rooden foulard aan zijne zijde. Wat Jans betreft, zij begrijpt wel wie den nijdigen Juno op die arme beenen heeft afgezonden en de woorden: die leelijkert! die gemeent! spelen haar gedurig op de lippen. Casper zal zij 't inpeperen — dat zal ze; maar aanvankelijk goed maken wat haar broeder misdeed, dat zal ze evenzeer zooveel ze dat kan. — De bruine vervolgt intusschen zijn weg en, nu de voerman, die het meisje de kar ziet volgen, haar toeroept: Als je d'r óók op wilt zitten dan zal 'k nog is stilhouwen... klinkt luide haar antwoord: „Niet noodig!” en slaat zij de handen aan de beide achterhouten der meelkar, heft zich met een wip naar boven, wendt zich om onder 't springen en zit alras op het achter-einde der kar met de beenen er buiten.

't Is avond. Wij bevinden ons in een der half ronde vertrekken van den Wilderveenschen molen. Onder 't rijden op die kar is Jémie heel náár geworden, hij heeft een soort van flauwte gekregen en de gulhartige molenaars-weduw heeft het opperbest gevonden, dat Jeremias Briekol in haar woning een beetje bekomen zou; och heere! zij kende hem zoo goed; toen hij nog 'n jongetje was, toen heeft hij dikwijls met haar zalige Wimpke gespeeld; ze had het heel best gevonden aldat het heur nandee hem weêr te zien. Maar de jongen was niet „bekomen,” hij was aan 't beven en aan 't klappertanden geraakt — nou zou je zeggen van zoo'n hond! zoo'n weêrlichsche hond!

Moeder Briekol staat met bekreten oogen naast Dora bij de bedsteê, waarin haar jongen met de koorts te bed ligt. Moeder Briekol beweert — oischoon Dora zich er niets van

herinneren kan — dat zij wel gezegd heeft dat hóóg-op laag-neer kwam; aan de Jufvrouw die zoo vriendelijk was en haar

jongen tot nu toe had ter zijde gestaan wou zij 't niet wijten, maar, wat de men zoo'n hond te houden, zoo'n fielt van 'n hond; haar Jémie was zoo'n aardige, vlugge en vrolijke jongen en de meester (1) had hem uit voorzichtigheid nog meer geteisterd en gemeend dat het niets was, maar dat het been wel stijf kon blijven. Ja, ze had het wel gezegd! En nu haar kostwinner een stijf been! zij zou het aangeven, aangeven bij 't geregt van de politie; de Jufvrouw moest het niet kwalijk nemen, maar aangeven dat de ze 't, en dan de viool, de viool van haar David!

De jonge Jufvrouw — over wie men op Meydervoort in de grootste ongerustheid verkeert — heeft evenveel medelijden met die ontstelde moeder als met haar zoon, wiens neus..... 't was kinderachtig, maar zij had gedurig een onweerstaanbare neiging om dien bleeken neus eens eventjes aan te raken. Een de Cologne droeg ze niet bij zich en in den molen was het ook niet voorhanden... azijn met water aan den handdoek, zie — dat doet toch óók goed.... Wat snuift hij het op.. Daar slaat hij even de oogleden naar boven: „Nog eens ruiken niet waar....?” — „Ja!” zegt de jongen en dan als zij weder de laafnis aan dien neus verschaft, dan ziet hij haar aan en zegt zoo raar en dieptreffend: „Och — lieve Jufvrouw!”

Lieve Jufvrouw! De neus krijgt nóg wat. De dochter van „t kasteel” heeft er weinig over getobd, dat men haar te huis zoude wachten, doch — nu de namiddag reeds verre gevorderd is, en ook de moeder en zuster van den jongen tegenwoordig zijn, nu wordt het wat vreemd om langer te blijven. Zij zal vertrekken, maar toch — het scheiden valt haar moeilijk. Waarom...? Zie maar in 't ronde; immers zij is er op welbekend terrein; zij ademt er onder die vele verdiepingen met den molenkap in den top; zij hoort er het gesoes der scheurende wieken, het eigenaardig gezucht en gebons der assen en wielen en molensteenen in de hoogte. Had zij zoo even slechts oogen voor den stakker, nu heeft zij maar ooren voor den molen. „t Is tot je dienst!” zegt ze haastig, wanneer de moeder haar voor de hulpe bedankt; den bleeken jongen mag zij nog even „een beterschap” toewensen en iets klopperigs gevoelen als hij haar „zoo bijzonder” de hand drukt; aan Jufvrouw Dora een groot schenken als zij haar hoed grijpt, maar dan — dan snelt zij het kamertjen uit. — Even rondgezien in den breeden en ruw geplaveiden middengang die voor de meelkar aan beide zijden een uitgang naar buiten heeft en de onderwoning in tweeën scheidt. — Niemand is er. Links moet de smalle trap zijn. Een, twee, drie — de uitgesleten treden op. Ja, dat is de eerste verdieping. Zóó regts, was het in den Purmerschen molen de slaapkamer van vader en moeder; ginds haar eigen vertrekje. Nu het trapje op dat naar den rogzolder voert...

„Ha, moet je mijn hebben!” klinkt een stem uit de hoogte, en als Jans door die onverwachte toespraak een weinig ontsteld naar boven ziet, dan ontwaart zij de bejaarde molenaars-weduw, die juist met het „volk om den molen” van haar inspectietogt uit de bovenverdiepingen terugkeert.

„Nee, ik wou eens kijken,” zegt het meisje opregt, maar nu, nu is de lust tot verder onderzoek haar ontgaan, zij groet de weduw en ontvangt met een goedig maar eenigzins olijk knipoogje de verzekering, dat de jongen, hoor je, kan blijven zolang als de meester het noodig vindt, omdat Jeremias Briekol altijd een aardige jongen was, die in vroeger jaren altijd met haar zalige Wimpje speelde; dat ie indertijd liever naar het luiden (2) en steenbilen (3) keek dan te huis naar de chassédewiets van zijn vader, en weder dat de juffer maar niet zoo blozen moest en — met iets lagchends: „t Is toch geen schande!”

Vuurrood snelt Jans de trappen af en de poort van den molen uit.

Na een haastigen loop te huis gekomen wordt er onder hare

directie nog dienzelfden avond op Meydervoort een drama gespeeld, waarin de jonge heer Casper meesterlijk de rol der lijdende onschuld vervult; waarin de heer van Bale het bewijs levert dat zijn handen nog kracht genoeg zouden bezitten om den bilbeitel te besturen, en in welks laatste bedrijf Mevrouw van Bale als toeschouwster de ongeloofelijke waarheid verneemt, dat de lijdende onschuld geen onschuld is, en de gordijn eerst wordt neêr gelaten nadat er een algemeene verzoening heeft plaats gehad.

Omstreeks veertien dagen na dien dag toen het zulk mooi weer was, vinden wij jufvrouw Truitje in den manufactuurwinkel van mijnheer Prop in haar bediening terug. Jufvrouw Truitje is afgevallen; haar oogjes staan even verschrikt als vroeger maar liggen dieper; het geelrosse haar is precies hetzelfde, maar het gespikkelde steenrood harer wangen heeft iets valers gekregen; haar spelden- en naalden-kussen valt minder in 't oog, terwijl hare stem bepaald iets melancholisch heeft bekomen. Dit laatste te bemerken wanneer zij op den eisch van een dikken boer ten bescheid geeft: „Asje-blief — vijf-el-len-baai.” Ja, Jufvrouw Truitje is zonder eenigen twijfel afgevallen en hare handen hebben gedurig iets beverigs, terwijl haar hartje niet zelden iets klopperigs heeft. Geen wonder: de dansles op Meydervoort, die zij den goeden Jémie bezorgd en zoo mooi had voorgespiegeld, de dansles waarvan zij hem de schoonste toekomst voorspelde, zij is op het droevigst geëindigd; de arme jongen is allerongelukkigst te pas gekomen en — „o, moest u vijf el-len baai...? ik meende van vier...?” — en nog altijd ligt Jémie ziek op den Wilderveenschen molen, terwijl zijn moeder en zuster er voortdurend met hem zijn. Truitje heeft in al die dagen niemand van de Briekols gezien en naar den molen te gaan, daartoe heeft haar de tijd en misschien ook de moed ontbroken. Zij gevoelt zich schuldig; zij is de hoofdbewerster van dien rampzaligen togt geweest en, als zij aan haar roeping voldaan en den boer op de hoogte van de weersgesteldheid gebracht heeft, dan vallen er na zijn vertrek een paar dikke tranen uit haar verschrikte oogjes op het roode baai, dat ze weér in de winkelkast bergt. Mijnheer Prop die, eenigzins in weerspraak met zijn naam, de wandelende dood wordt genoemd, en op dit oogenblik ginds achter een lessenaar aan het schrijven is, heeft al sedert geruimen tijd „de lijdende ommekeer” op de gelaatsstreken enz. van zijne winkeljufvrouw bespeurt. Mijnheer Prop begrijpt het, „daar is iets werkzaam; daar knaagt iets; daar wordt iets begeerd; daar treedt de vrouw op met haar regtmatige eischen; de wording, de wording! De gevoelvulde vrouw leeft in de omademing des mans; in de omringing van hem — Mijnheer Prop; — hij is niet hardvochtig, o neen! dat was hij evenmin voor zijne in 't vorige jaar overledene gade; Mijnheer Prop is week, week van hart, maar getrouw. Een jaar en zes weken is fatsoenlijk, bijzonder fatsoenlijk; hij zal de paalperken der welvoegzaamheid niet overschrijden; hij zal den toon bewaren, den toon van den meester” — met iets kelderachtigs in zijne stem: „Vijftien paren gespikkeld glacé, niet waar Jufvrouw Truitje...?”

— „Ja, mijnheer Prop!”

— „Wij zullen deze artikelen opruimen; heeft u ouwels?”

— „Vier mijnheer Prop?”

„Om er dit papier mede tegen het raam te bevestigen,” antwoordt de heer Prop, terwijl hij in alle „welvoegzaamheid met afgewend gelaat” aan zijne winkeljufvrouw een papier overhandigt, waarop met groote letters te lezen staat:

Gespikkelde glacé's à 40 cents.

„Er zijn altijd menschen die gespikkeld verkiezen, Jufvrouw Truitje.”

„Och ja, Mijnheer Prop,” zegt het meisje, maar eigenlijk denkt zij aan heel wat anders wanneer zij er bijvoegt: „beter aankomen aan.”

„Zeer juist!” bevestigt de weduwnaar en als hij daarna een steelschen blik op het meisje heeft geworpen dan komt hij tot een andere beschouwing doch met hetzelfde resultaat: hij is niet week, o neen, hij is hardvochtig; — die bloem

(1) Chirurgijn.

(2) Het op en neer laten der graan- of meelzakken.

(3) Het weder scherp beitelten der kerven in de maalsteen. Deze arbeid is de zwaarste en meest beduidende in het molenaarsvak en die hem het beste verstaat, wordt de knapste mulder genoemd.

verkwijnt, haar kleur verdort, haar vorm verflenst; nogtans een jaar en zes weken is fatsoenlijk, een jaar zou reeds fatsoenlijk wezen, maar een jaar en zes weken is bijzonder fatsoenlijk. Nog twaalf weken en vijf dagen — 't zou te laat kunnen zijn! daar knaagt iets, daar wordt iets begeerd. En toch, hij zal de welvoegzaamheid bewaren — niets doen blijken — niets, niemendal.

Na den avond waarin het drama op Meydervoort vertoond werd, heeft Jufvrouw Jans maar weinig rust gehad. Die Wilderveensche molen heeft haar verwonderlijk in 't hoofd gedraaid, en, als zij haar vader al spoedig verhaald heeft dat zij zelve in dien molen geweest is, en hoe die molen er van binnen al bijna precies hetzelfde uitziet als de bunne aan de Purmer, dan heeft Mijnheer wel driemaal met hoog gekleurde ooriellen gevraagd: „Ben jij in den molen geweest?” en dan is ook Z.E. onrustig geworden, en na zeer veel kabaal in zijn binnenst tot het besluit gekomen, dat men wel zeker die menschen moest opzoeken, dat het pligt was hen voort te helpen indien het been van den dansmeester waarlijk voor zijn vak onbruikbaar zou wezen, dat men zoo tegelijker tijd eens ongezocht in den molen kon kijken — te koop — hê, hê te koop! — de voornamen Billens en O. hadden wel vier molens aan de Zaan; dat waren om de dood geen molenaars; rijke lui! Jans was in dien molen geweest. „Hoeveel steenen Jans...?”

— „Vijf heb ik gehoord: drie rogge, twee tarwe.”

„Ei, ei!” Van Bale heeft één roggesteen minder gehad. „Er waren koopers nie-waar?”

Jans meende van ja.

Een sterk protest van Mevrouw van Bale heeft het besluit van haar echtgenoot slechts aan 't wankelen gebragt maar niet omver kunnen stooten.

Hij is den Wilderveenschen zandweg opgewandeld. Nog niet ter halverwege gekomen is hij terug gekeerd. Men mogt eens ontdekken... Intusschen den volgenden dag heeft hij zijn wandeling hervat ofschoon met hetzelfde gevolg; nog eens en weder, maar —

Nu is het vijf weken later. Aan de luw-zijde van den Wilderveenschen molen waarvan de wieken lustig zwaaijen staat Jans van Meydervoort. Zij draagt een licht paarsch katoenen kleedje. 't Hangt wel wat sluik langs de heupen maar anders haar welgevormd bovenlijf komt er prachtig in uit. Jans heeft een verhoogden bloe. Geen wonder Jochems neus was daar zoo even op den kortst mogelijken afstand van den hare. Jeremias Briekol houdt den arm om haar midden geslagen en drukt haar vast aan zijn hart: „Jans, je bent een engel!”

„Zoo,” zegt het meisje, „ik had van die schepsels een fijner idee.”

— „Jij bent fijn Jans; je hebt gevoel; toen ik na dat malle gevecht met Juno die zware koortsen kreeg en 't erspaansch begon uit te zien, toen kwam je bijna iederen dag naar me kijken, — lievert!”

— „Omdat ik een vreeselijken hang naar den molen had.”

— „Zóó — alleen naar den molen?...?”

Jans antwoordt niet maar geeft hem een zoen op zijn waarlijk fraai gevormden neus en dan: „Jochem had leelijker tanden.”

— „Die eerste zoen Jans toen we zamen alleen waren!”

Het meisje wordt rooder, en haastig zegt ze: „Dat was toen je mij verteld hadt, dat je — als jongen van veertien jaren — op een graanzak gezeten, je tot hoog in den molen hadt laten opluijen.”

„Dat deed ik,” zegt Jemie.

— „En dat je eens twee kerven in den maalsteen gebild hadt.”

„Dat heb ik!” verzekert Jemie met zelfvoldoening.

— „En dat je een anderen keer van den kruis af langs een der schoren naar den spruitbalk hebt durven klimmen, — als je 't nu deed dan zou ik je gek noemen, maar toen — toen was het wat anders.”

— „Jans ik had toen al zoo'n lust in het vak.”

— „Ja juist, dat heb je dien middag ook gezegd.... Vroeger vond ik je flauw, ik had wel medelijden met je, en ook

toen je na Junos beet gingt huilen, maar eigenlijk dacht ik: een laffert!”

— „'t Was overspanning, mijn duifje.”

— „Noem me geen duifje; zoo heette een bleek kind dat op

die school altijd jujubes kaaude, en den dag dat we 's avonds lammertjespap moesten slikken: „le bean jour” noemde — de mooie dag, weetje.”

Jemie lacht. Jans lacht nog harder en als zij licht dan schitteren haar sprekende oogen en blinken haar hagelwitte tanden. Jeremias krijgt een aanval van groote verliefdheid en als hij haar vaster aan zijn hart drukt: „Jans ik ben zoo gelukkig!”

„Geen wonder,” zegt het meisje. „Maar waarom het meest?”

— „Omdat je me lief hebt, beste!”

„Daarom, da's niet waar!” roept Jans terwijl ze zich een weinig terugtrekt; „omdat je baas van een molen zult worden;”

„Nee, daarom niet!” roept Jeremias.

„Omdat je nu op een fatsoenlijke manier voor je goeie moeder en zuster zult kunnen zorgen,” zegt het meisje overtuigend.

„Nee daarom ook niet,” zegt de jongen wat zachter.

„En het staat je heel leelijk dat je dáárom niet gelukkig bent,” zegt Jans bestraffend, en als zij nog verder wil spreken dan trekt de jongen haar tot zich terug en roept er: „Ja dáárom, om alles! maar 't meest toch mijn schatje, omdat je me lief hebt.”

De mooie tanden van Jans glinsteren weder want er speelt een vergenoegde glimlach om hare lippen, en zij stribbelt niet tegen als Jeremias haar weder aan 't hart drukt en — maar foei! we zijn onbescheiden.

De molenwieken die lustig hebben gesnord en gezwaaid draaijen trager.

„Jan, kruijen! (1) wind: Zuid-Zuidoost ten Zuiden!” klinkt een stem uit de hoogte en als de jonge lieden die nog onder den omgang staan, naar boven zien, dan valt er iets vlak voor hen neder: de wandelstok met zilveren knop van Mijnheer van Bale.

Mijnheer van Bale heeft het niet gemerkt dat hem in 't vuur zijner commando's „de wandelstok” uit de hand gegleden en door den doorluchtigen vloer naar omlaag is gevallen. Zulk een dag heeft hij sedert den Noord-Oostewind ten Noorden niet beleefd... hij glimt van genot. Op zijn bevel verkruijt men de molenkap. Gerrit de tweede knecht

(1) Het rigten van de molenwieken naar den wind wordt kruijen genoemd, dewijl de molenkap op een aantal kleine raders rust waardoor die kap, met het kruiwiel, op den omgang zichtbaar, gemakkelijk te verkruijen is.

is straks op zijn wenk naar boven gevlogen om de palmhouten spaken in het vangrad te smeeren. Dit is de gelukkigste dag van zijn tweede leven. Niet meer in verbeelding maar in de werkelijkheid bestiert hij den molen; hoog boven alles verheven ziet hij regts over het stadje en links zelfs over Meydervoort heen. Straks weder binnen gegaan vangt hij een handvol tarwemeel op: „De steenen zijn bot geloopt, morgen moet nommer drie gebild worden. Lekker wind Jan!” maar Jan — Jan neemt zijn witte pet af en zegt: „Om u te dienen Mijnheer van Bale.”

Mijnheer van Bale! a ja; ja juist! „Weetje, ik heb altijd plezier op een molen gehad. Bij ons” — van Bale sprak toch waarheid — „bij ons hebben de rijke lui ook molens en 't is de grootste lust van m'n dochter — die op kostschool is geweest — om op een molen te wonen, begrijp je...?”

Jan weet er meer van; hij begrijpt het volkomen: „Om u te dienen, Mijnheer van Bale.”

— „En zie je, Jan, de liefde kun je niet dwingen, allemaal wereldsche gekheid!”

„Begrepen Mijnheer van Bale!” zegt Jan met een knip-oogje.

— „De wind moet je laten waaijen uit den hoek waar ie van daan komt.”

Jan geeft weder een knip-oogje en zet zijn pet op.

— „Mijn vrouw was er tegen, maar ik zeg, de jongen heeft lust in het vak, en z'n been is nog reë genoeg om de trappen te slijpen.”

„Dat is het!” stemt Jan terwijl hij een pruim vat.

„Op een duizend gulden blijf ik niet dood,” herneemt Mijnheer van Bale, „en daarom heb ik den molen voor m'n dochter genomen en zie, nou moeten ze 't weten.”

Jan die bij „de duizend gulden” waarop Mijnheer van Bale niet dood blijft eerbiedig naar zijn pet heeft getast, zegt weder: „Om u te dienen Mijnheer van Bale.”

— „Mijn stok!”

Zijn stok...? Jan is aan 't zoeken. Mijnheer van Bale zal wel even den vollen meelzak aan den koker met een leeg verwisselen. Jan komt zonder den stok terug en als hij vermoedt dat de stok van den omgang naar beneden is gevallen dan neemt hij nogmaals zijn pet af, wisch met zijn bonten zakdoek de bestoven laarzen van zijn nieuwen patroon, en de patroon — hij weet wel wat dit beteekenen moet.

Met een veelvuldig gedeukten hoed en den zwart laken-schen rok en pantalon gansch bepoeijerd van het meelgestuif op de bovenzolders van den molen, keert Mijnheer van Bale in het benedenruim terug. Dienzelfden morgen heeft de overdracht van den Wilderveenschen molen op den naam van Johanna van Bale plaats gehad; Mijnheer heeft een gevoel alsof het zijn trouwdag is. Gisteren heeft hij zijn echtgenoot na den hevigsten strijd en tot de bitterste woede van haar Casper kunnen overhalen om — met in acht neming van haar fatsoen het nieuw gekochte perceel met een bezoek te vereeren. Wat Jans betrof, met haar zou het toch zoo'n weg wel uit moeten, en ja — er waren ook grooten die molens hielden.

Mevrouw van Bale in haar satijnen prachtgewaad, met groote gouden broche op den boezem en dito knoppen buiten de met rood gedrapeerde statiemuts, zit in het beneden pronkkamertje der ronde woning aan de zij der voormalige eigenaresse die over een maand zal vertrekken. De oude gulhartige vrouw, die den molen verkocht omdat het bestier er van „met die knechts” haar te zwaar viel en zij gaarne haar laatste levensjaren in het nette huisje wilde slijten dat haar in het stadje toebehoorde, de oude keuvelaarster, zoo'n beetje op de hoogte der Meydervoortsche grootheid gekomen — heeft met haar verhalen uit vroegeren tijd, toen zij jong gehuwd op den molen kwam, al spoedig het hart der dame veroverd. Onwillekeurig vergeet zich de laatste geheel en al... och ja, dat was haar precies zoo gegaan. Toen zij als jonge vrouw van het eerste maalsel weite-meels-koeken zou bakken, toen — toen heeft zij precies als de weduw, er een in het vuur laten vallen en binnen het jaar...

„Een meisje?” vraagt de weduw wier eerste ook een meisje was. — Behalve drie jongens waarvan de laatste Jeremias' speelkameraad is geweest, heeft de oude nog vier lieve dochters en meest op teederen leeftijd verloren. Ach, indien haar de oudsten in 't leven gespaard waren dan, dan had ze zich nu misschien in een bloeiend klein-kroost mogen verheugen. Terwijl mevrouw van Bale: „Een jongentje!” antwoordt bespeurt zij dat de weduw zich een traan uit de oogen wisch. Nogthans de oude is vrolijk van aard — dat, met nog iets anders heeft haar het hoofd boven water doen houden: „Och mijn lieve mensch,” zegt zij haastig „en vijf weken na de kraam leef ik met m'n kleintje van dertien trappen af; nee, niets geen letsel; wat moest ik lagchen!”

Mevrouw van Bale weet ook van die stijle molentrapjes te vertellen. „Eens...”

Maar de persone wie het verhaal zou gelden, treedt, zonder eenig merkbaar teeken van een vreeselijken val, met haar verloofde het kamertje binnen, terwijl zij den voorgang geeft aan moeder Briekol en Dora, die zooeven „om kennis te maken” uit het stadje zijn aangekomen.

Jeremias stelt de beide laatsten aan zijn toekomstige schoonmoeder voor.

Jufvrouw Briekol en hare schoone zwartlokkige Dora neigen zooals het der weduw en dochter van een dansmeester betaamt.

Zelfs het kraken van Mevrouw van Balens satijnen kleed wekt haar niet uit de betoovering, waarin zij verkeert. Het goede gelaat der moeder en de schoonheid van dat meisje dragen er toe bij om niet een der Casperiaansche beschouwingen van ploertendom en megaljance bij haar op te wekken. Vriendelijk en niemendal hoofsch knikt zij de beide vrouwen toe. De laatsten in den aanvang een weinig verlegen, komen al spoedig op haar gemak en — nog vóór dat Mijnheer van Bale in zijn bestoven kleeren het vertrekje binnentreedt, heeft de betoovering der molenkamer, het medium dat we „gelijken stand” zouden noemen of ook de liefde van het gelukkige paar alle hindernis tot een volkomen harmonie uit den weg geruimd.

Rozijntjes op brandewijn... Er volgt een vrolijke middag. Aan den eenvoudigen maaltijd, die door de molenaarsweduw ter eere der overdracht enz. was aangerigt, en waarvan de hoofdschotels in stokvisch en weitemeelskoeken bestaan, wordt door hare gasten de noodige eer bewezen; de vrolijkheid van den herstelden en gelukkigen Jeremias uit zich niet slechts in woorden en aardige liedjes, maar ook gedurig in een omhelzing van het lieve kind dat hij — even als zij eens had vliegje — uit het glanzige web mag verlossen, waarin ze verwijnen zou. Mijnheer van Bale die — hij weet zelf niet waarom — den rok had uitgetrokken, voelt zich gedrongen om eens een molentje rond te zoenen. „Suus wat zeg je!” Suus — Mevrouw van Bale — zegt: „Ouwervetsch,” en Jufvrouw Briekol roept: „Och lieve hemel!” en de oude weduw, terwijl zij zich den mond veegt lacht: „Hoe langer hoe mooier”, en Dora, die zoo iets toch nooit heeft bijgewoond, bloost reeds bij voorraad en ziet in verbeelding een grijs van van Kurken. In de werkelijkheid ziet zij nog meer. Tegenover het venster gezeten heeft zij het oog op den hoek van een schuur, twee malen heeft daar een krullebol het hoofd om den hoek gestoken en haar met donkere kijkers in de heldere oogen gezien. Daar deed hij het voor de derde maal juist nu Mijnheer van Bale zijn molentje rond bij haar eens hartelijk zal besluiten. De tegenstribbeling van Dora is niet gering maar als Mijnheer — en natuurlijk — de zege behaalt dan wil zelfs de moeder wel lagchen, want — allen zijn vrolijk. Ja, allen zijn vrolijk.

De grijze weduw houdt veel van blijde gezigten.

Jufvrouw Briekol terwijl zij zich in het heil van haar jongen verheugt gaat met haar Dora een onbezorgde toekomst te gemoet.

Dora zal uit de klauwen van moeders schuldeischer verlost worden. Jans, de goedgehartige ronde meid zal haar een lieve zuster zijn: — al weder dat hoofd!

Mijnheer en Mevrouw van Bale voelen nog meer dan toen zij den Jaap vertoonden.

En als Jans tegen den avond met haar ouders aan het

Meydervoortsche hek gekomen van Jémie afscheid neemt dan — dan vindt ze hem knap; ja vreeselijk knap; nóg knapper dan Jochem.

Een half uur later slaapt Jans als een roos. Mijnheer en Mevrouw van Bale echter nog niet. Terwijl Mevrouw zich van haar eenigzins gekreukelde prachtmuts ontdoet, vischt H.E. of men zich toch eigenlijk niet een beetje vergooid had... als de meides het hoorden! Mijnheer komt tot de nieuwe slotsom dat „alles — niets” was indien Mevrouw maar niet een paar malen „bij ons op den molen” gezegd had. Mevrouw begrijpt dat niemand daar op gelet heeft maar *zij* met zijn „molentje rond!” Nee! dát was een aardigheid, zoenen deelen de grooten ook wel. Per slot van rekening zij hebben genoten en geuwend: „om Jans!” en duttend: „om Jans...”

En dát zijn de gevolgen van de danses op Meydervoort. Toen jufvrouw Briekol nog voor weinige weken bij het ziekbed van haar Jémie de stukken van Davids viool in elkander paste om te zien hoe het gezeten had, toen heeft ze bij het bedenken dier gevolgen, haar overkropt gemoed in bittere tranen lucht moeten geven. Nu echter — nu zij met haar kinderen op haar bovenkamertje terug is, nu gevoelt zij zich zoo gelukkig en dankbaar, nu valt Jeremias haar om den hals en zegt opgetogen: „Nieuwjaar beste oudje dat hadt gij u niet van die danses voorspeld.”

Moeder Briekol die zich steeds voor iemand met een goed doorzicht heeft gehouden, moet echter bekennen dat zij wel altijd een dergelijken afloop verwacht heeft... Voor het hoofd, waarvan Dora straks met een woord heeft gesproken, en dat ook zij, maar slechts eens, heeft gezien, voor dat hoofd zal moeder Briekol de oude weduwe waarschuwen: zeker een knecht dien men niet kon vertrouwen en waarmee zij Jémie den raad geeft voorzigtig te zijn.

Als Dora een geruimen tijd later in haar hagelwit jakje en gereed om in bed te stappen een oogenblik haargoede moeder betracht, de goede moeder die niet kan laten om nog even in de kleerkast met het oog op Jémie's bruiloft, den ouden rok van haar David te beschouwen, dan is het de schoone alsof zij dienzelfden krullebol met de donkere kijkers om den hoek der kastdeur ziet gluren en — roef, zij het bed in!

’t Is één ure na middernacht; de groote schapenbel in den stompen toren der kleine stad heeft dat zooëven berigt. Terwijl de klompenmaker van Kurken met een vervaarlijk geronk, dat zelfs tot in de bovenverdieping wordt vernomen, moeder Briekol het inslapen moeilijker maakt, heeft Jeremias na den vermoedenden maar zoo gelukkigen dag op zijn kamerhokje den slaap gevonden en... als hij langzaam voortwandelt aan de zijde van de geliefde en den blik op haar vestigt dan is het... Truitje; Truitje van Mijnheer Prop die hem in den arm hangt, die hem aanstaart met oogjes als krenten, met een mond tot achter de ooren en hem zoo schrikkelijk vastklemt dat hij werk heeft zich los te rukken, maar toch hij doet het, en — met dien ruk is hij wakker. „Gedroomd! gelukkig gedroomd!” is Jémie's eerste gevoel, maar dan — dan denkt hij weér aan het meisje dat zoo erg leelijk is, doch die een hart heeft van loutere goedheid; dan denkt hij aan Truitje die zoo belangstellend in zijn ziekte geweest is en die nu zelve sedert eenige dagen ongesteld en niet in den winkel moet geweest zijn. Dora heeft haar een paar malen bezocht, maar hij!... En aan wie dan heeft hij die danses te danken gehad, de danses wier gevolgen hem tot den gelukkigsten mensch van de wereld maken? aan Truitje. Hij moet haar bezoeken! Neen hij durft niet. Waarom? om niets, niemendal; zoo raar, zóó... wat zal hij spreken! — Twaalf ambachten: dertien ongelukken, zal ze zeggen. Maar in de manufacturen heeft hij immers nooit geen behagen gehad en, toen hij zich tot dansmeester opwierp toen was het niet om de kunst maar wel om de guust; immers als jongen heeft hij geen lust betoond om vaders gehuppel na te volgen, maar, toen de nood aan den man is gekomen toen heeft hij zich aangegrepen en zich *er in* gewerkt, brood, brood moest er zijn doch — het graan er nu zelf voor te malen dat was toch iets beters. — Maar Jémie gaat trouwen? Ja, dat was het. — Neen, hij zal Truitje maar niet bezoeken, zij is een goed

kind, heel goed, maar leelijke meisjes hebben soms van die gedachten, van die verwachtingen, van die niet te verwezenlijken illusies. Inderdaad hij heeft te veel gekheid met Truitje gemaakt, doch gekheid maken, dat is iets anders. Met Jans heeft hij nooit geen gekheid gemaakt. Toen Truitje hem die danses bezorgde toen kon hij voor haar wel een muziekstuk kopiëren en nu — na zoo'n uitkomst.... hij zal haar bezoeken. Hè wat snurk je van Kurken!

„Hè het de klok!” roept de nachtwacht.

Truitje die sedert een kleine veertien dagen „om ongesteldheid,” bij haar vader te huis is gebleven, hoort den nachtwacht wel roepen, maar gelukkig de goede man hoort het gehik en gesnik niet dat Jufvrouw Truitje nog bij wijlen den boezem ontsnapt. Gelukkig! niemand hoort het; niemand ziet hare dwaasheid. Truitje glimlacht: De goede vader heeft haar Engelsch zout en Morisonsspillen gegeven; — een vader! En Dora heeft haar eergister verhaald welk een geluk aan Jeremias ten deel is gevallen. De Wilderveensche molen voor hem; de Jufvrouw van Meydervoort zal zijne vrouw worden!....

Zoo'n gelukkige Jeremias!! Maar dáárom snikt ze niet, neen, toen Jémie naar Meydervoort ging toen was het mooi weér en hij zoo vreeselijk dankbaar; toen heeft hij haar een muziekstukje gegeven — *dit* muziekstukje; toen was hij zoo aardig, zoo vriendelijk, zoo lachs. Na dien tijd heeft zij zich bang gemaakt dat zij onwillens zijn onheil bewerkte, doch nu — reeds drie weken hersteld heeft hij haar nog niet bezocht.... Maar fosi, dat hoefde ook niet, en daarom hikt ze en snikt ze ook niet. Neen! Mijnheer Prop.... Mijnheer Prop heeft zoo raar gesproken: Een jaar en vier weken was ook fatsoenlijk, ten minste om er na dien verloop met het bedoelde voorwerp over te spreken. Eerst veertien dagen na dato verlangde hij een alles beslissend besluit! tot zoo lang geheim, voor elk en een iegelijk geheim! en Mijnheer Prop heeft haar toen gevraagd om binnen koffij te komen drinken, en hij heeft haar met een paar vingers en afgewend gelaat langs de wang gestreken alsof hij wilde voelen of het wel glad was, maar ze heeft het benaauwd gekregen en geen koffij willen drinken. — Morgen zal Mijnheer Prop bij vader komen — vader mogt nu nog niets weten — eergister avond heeft Truitje van Dora gehoord dat Jémie.... Mijnheer Prop was een braaf en fatsoenlijk man. „Twee uur hèt de klok!” roept de nachtwacht en Truitje hikt nog en Truitje snikt nog.

De klok heeft drie — maar straks als zij vier heeft dan is de nachtwacht van Wilderveen reeds naar huis toe. De morgenschemering zal wel wacht houden tot dat de dag haar gaaf aflossen.

Junio, de Meydervoortsche kettinghond, bekomt op vrolijk gekwispel een: koest! ten antwoord. Juno's baas heeft de hooge pet diep over den zwarten krullebol, op de donkere oogen getrokken. Haastig stapt hij het ijzeren hek der buitenplaats uit en kiest straks den zandweg die naar den molen leidt. Nabij dien molen is een elzenboschje; tusschen de blaren door heeft hij het oog op een der molenpoorten en de deur van het aangebouwde schuurtje. „Zal ze te voorschijn komen!? Nooit heeft hij vroeger in 't voorbij gaan of voorbij rijden bespeurt dat die oude molenaarster zoo'n aardige dochter had. Mooi kopje! meer een Jufvrouw. Mischien heeft zij zich gister zoo juffers gemaakt voor dat dollemansfeest. Ploertig! De oude lui en Jans kunnen zich in geen fatsoen voegen. — Daar gaat de molenpoort open: een paardenkop en slaperig knechtengezigt. Bah! een beetje gewandeld. Regtsonkeert. Aan geen raam is er iets te bespeuren. Eens kijken achter het schuurtje. Die greppel over: Niemendal. Nóg eens tusschen de elzen. Een kwartier, een half uur, een uur verloopt er. Daar wordt de deur van het schuurtje geopend. Bah! de *oude vrouw* komt naar buiten. Ziet ze hem zitten...? gedurig kijkt ze naar dezen kant. Hij terug, terug naar Meydervoort.

Een goed uur later rijdt de jonge heer van Bale voorbij den molen. Voor het raam aan de wegzijde staat de oude weduw. De jongeheer groet! heden, hij groet! dat heeft hij nog nooit gedaan; hij is hooghartig, heeft Mevrouw van Bale haargis-

ter gezegd. Dag Jongheer! Geen vijf minuten later komt hij al terug rijden. Wat kijkt hij naar al de zoldervensters; al weder een groot. Zijn moeder zal hem zeker van de lekkere meelkoeken en van de rozijntjes verteld hebben. Dag, dag jongheer. Wel, wel, wat beleefdheid!

Ongeveer zes maanden na den dag waarop Jeremias Briekol den togt naar Meydervoort voor de eerste maal ondernam, hebben de hoofdgevolgen van dien togt hun volkomen beslag gekregen. Gister was het feest op Meydervoort, bruiloft — dubbele bruiloft.

Op het plein en in de tuinpaden liggen de uitgebrande kokers en kokertjes nog van donderpotten, vuurfontein en voetzoekers, even als in de keuken en provisiekamers nog de overblijfsels van een verbaasd vet en overvloedig maal zijn te vinden. Gisteren was het feest op Meydervoort en heden — heden is het de dag waarop de blozende jonge vrouw in den Wilderveenschen molen weitemeelskoeken van het eerste maalsel zal bakken.

Gisteren was het dubbele bruiloft en heden, heden wandelt Casper van Bale aan de zij van zijn prachtige Dora de pas gekochte hoeve het Bredeveld rond die hij — als heereboer zal bestieren. Ja, dat mooie kopje heeft de hooge vlugt van den Purmerschen jonker wat lager geboid, en Dora zal met haar krullebol wel gelukkig zijn. Dora is mooi, jawel, maar Dora heeft bovendien een helder verstand, misschien nog een beetje meer dan haar brave, goede moeder die het van Dora altijd voorzien heeft: dat hoofd om dien hoek!

Dat de bekendmaking van Briekol's verloving een gunstigen invloed op het antwoord heeft gehad dat Jufvrouw Truitje aan Mijnheer Prop heeft gegeven, is aan geen twijfel onderhevig. Het geluk van dien uiterst welvoegzamen heer mag alzoo ook eenigermate als het gevolg worden beschouwd van Jémies togt naar Meydervoort, evenzeer als de glimmende grijs van van Kurken toen hij de tweehonderd vijftig gulden van Jufvrouw Briekol ontving, en zijne hevige woede toen hem bekend werd dat zijn huurders zouden vertrekken en Dora de bruid was.

Wilt gij een klein jaar later nog even in den molen gaan? Jans heeft geen weitemeelskoek in het vuur laten vallen en toch.....

Mijnheer van Bale in een grijzen jas en broek — dat zijn de kleeven die hij bij de Briekols aantrekt wanneer hij er tweemaal 's weeks den dag komt doorbrengen om den molen te inspecteren, o die gelukkige dagen! — Mijnheer van Bale heeft een heel klein muldertjen op de knie en het muldertjen laat hij dansen:

Het is er van Jaap; het is er van Jaap,
En 't is er van Jaapje sta stil!

Als Jeremias dat ziet en dat hoort dan herinnert hij zich met verrukking dien dag van zijn danses op Meydervoort; dat hij er komen mogt om het venster dat in de hoogte zoo ongelukkig kneelde, weêr in zijn lagere voeg terug te trekken; hij bedenkt dan met blijdschap hoe sedert den dag dat de Jaap op Meydervoort aan 't stilstaan is gekomen, de echtelieden van Bale ook meer rust hebben gevonden, hoe zij de weldaden met den Noord-Oosten wind ten Noorden hen aangebragt, ja op hunne wijze nog blijven genieten maar toch met verwerping van geelroode liverei's en uitzigten op groote conversasie, hun genot zoeken in het voort-helpen hunner kinders, en in de genoegens die het omgaan met eigen stand hun verschaffen kan.

Of Jans gelukkig is? Zie maar hoe haar oogen schitteren nu zij voor het muldertjen op grootvaders knie trararietjes maakt. En grootvader — hij moet eens opstappen; overmorgen komt hij weêr: hoor, kleine kraaijer, overmorgen komt hij weêr met grootmoeder, misschien met grootmoeder die van daag bij tante Dora is; ja kleine fierfluiter, bij tante Dora die zoo'n klein beetje sukkelt, en weetje dan moet grootvader overmorgen met vader de schoren van de spruiten staartbalken eens opnemen — ja ja klein aapje, die misschien een beetje slecht gaan worden..... zoo'n olijk gezigtje..... 't Is alsof ie 't verstaat!

En den volgenden dag als grootvader van Bale op de zodenbank zit die hij later aan de zij van den Wilderveenschen molen ontdekt heeft, dan wordt hij verrast met een heel blijde boodschap van de Bredeveltsche hoeve; Casper brengt haar vol blijdschap in eigen persoon. Een kleine Gerhardus! Dora...? zoo dankbaar en o zoo gelukkig!

Van Jufvrouw Prop wordt nog niemendal vernomen en wij gelooven ook niet..... maar zooveel is zeker zij heeft een zeer fatsoenlijken ofschoon bijzonder mageren echtgenoot. In de wandeling heet zij met mijnheer Prop „gespikkeld glacé" en als Jémie met zijn vrouw haar bezoekt dan kijkt zij nog verschrikter dan voorheen, maar weet toch altijd welk weêr het is en, dat het een heel mooie dag was toen Jémie voor 't eerste naar Meydervoort ging.

's Gravenhage,
Junij 1861.

Een groot wonder.

— 't Is toch vreemd, niet waar, dat de Groenlanders zoo oud worden, terwijl er in hun land toch geene geneesheeren zijn.

— Hé, vind je dat vreemd? Bij ons te land hebben we een legio van die heeren en toch ziet men overal een aantal bejaarde menschen. Mij dunkt, dat is vrij wat wonderlijker.

Een twijfelaar.

Iemand klaagde dat hij 's nachts niet kon slapen.

— Waarom doet gij niet gelijk ik? vroeg een ander.

— En wat doet gij? — Ik drink alle avonden eenige glazen Beiersch, en dan slaap ik gelijk een ezel.

— Och! ge moet niet gelooven, dat het aan 't bier ligt, dat ge aldus slaapt!

Hoe dom!

Twee hollandsche matroozen wandelden in de straten van Valparaiso. — Nou! Koos, zei de eene, wat denk je van de lui hier te lande? — Dat het stommelingen zijn. Ze bennen zoo dom, dat ze tegen een hoed, een sombrero zeggen!